

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

супільно-політичний місячник

РІК XXXIV Ч. 11
YEAR XXXIV, No. 11

ЛИСТОПАД — 1981
NOVEMBER — 1981

PRICE \$0.90
ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Перше Листопада 1981 р. у Львові	1
І. Л. — Документ героїчного чину	2
Д-Р М. ЧИРОВСЬКИЙ — Міжнародоправне значення Акту 30 червня	3
Москва далі судить	6
В КУЛЬЧИЦЬКИЙ ГУТ — Роздумуючи над нуклеарною війною	7
БОГДАН ЛІВЧАК — Дещо з недавно минулого	9
Д-Р БОГДАН ДЗЕРОВИЧ — Про один Комітет, УНС і „Енциклопедію“	12
С. КАРАВАНСЬКИЙ — Червневі спогади	16
Сл. п. mgr Уляна Стецюк — Провід ОУН	17

СТОРИНКА ОЖ ОЧСУ

ВОЛОДИМИР МАЗУР — Прощальне слово над домовиною сл. п. Уляни Целевич	18
МАРІЯ НЕСТЕРЧУК — Прощальне слово на Панахиді	19
Відділ ОЖ ООЧСУ в Гартфорді	20
АЛЛА КОССОВСЬКА — Така вона була (Вірш)	21

ІЗ СУСПІЛЬНО-ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Відзначення Акту 30 червня 1941 р. — в Балтиморі	21
Конгрес ЗСА схвалив резолюцію в обороні Юрія Шухевича	22
Відзначення 40-річчя Акту 30 червня у Сан Франціско	23
Нова Управа 33 Відділу ООЧСУ	23
Із Звернення Екзекутиви УККА — збірка Народного Фонду	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Стежки в безодню (Фейлетон)	

СВЯЧЕННЯ ВЛАДИКИ-НОМІНАТА РОБЕРТА МОСКАЛЯ

У присутності найвищих Ієрархів Української Католицької Церкви у Філадельфії в жовтні ц. р. висвячено Єпископа-Номіната Роберта Москаля. Папські номінаційні булли були зачитані українською і англійською мовами. З нагоди висвячення Владики-Номіната відбувся також бенкет.

Як на церемонії свячень, так і на бенкеті було багато представників українських організацій, товариств і установ, у тому від ГЕ УККА, ГУ ООЧСУ, ГУ СУМ-А та ін.

ВІСНИК

ПЕРШЕ ЛИСТОПАДА 1918 Р. У ЛЬВОВІ

Про славетний Листопадовий Зрив, коли українці збройно перебрали владу у городі князя Льва від окупаційної польської сили, написано вже багато і ще буде написано, ще будуть аналізи, а також спогади останніх живих учасників тієї історичної події.

Історизм події полягає головню в тому, що Західня Україна підтримала збройно таку ж збройну боротьбу Наддніпрянщини проти іншого поневолювача — царської й большевицької Росії, і в тому, що тоді вперше по довгих століттях неволі українці в західній області України здобули в свої руки владу.

У тім же князмі Львові у червні 1941 року відбулася і друга знаменна, історична подія: проголошення відновлення Української Держави Актом з 30 червня, всупереч окупаційним Берлінові і Москві.

Листопадовий Чин на Заході України призвів у решті-решт до 22 Січня 1918 і 1919 років, до повного відновлення державности і соборности України.

Червневий Акт у Львові, з волі Революційної ОУН, при підтримці українських Церков і всього народу — мав привести до встановлення у вільному Києві Української Влади, як виразника волі всьо-

го народу. За це ще понад 10 літ героїчно змагалась УПА.

До цього не дійшло через важкі воєнні події, але клич зі Львова в 1941 році був почутий по всій соборній Україні, і за перемогу Києва над Москвою ось уже три десятиліття не вщухає боротьба, і не вщухне до остаточної української перемоги.

У цім аспекті Листопадовий Чин у Львові 1918 року має свою особливу вимовність і особливе значення.

Вільна, Державна українська тисячолітня столиця Київ є нашим Заповітом, змістом наших змагань і нашої боротьби.

До здійснення цього завдання кличуть нас святі тині Героїв Листопадових Днів у Львові.

ЗАЯВА АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛІТИКА

Асистент президента ЗСА в 1975-77 роках, видатний член Карнегі Інституту для миру Вільям Гайленд заявив на сторінках „ЮС Ньюс енд Ворлд Ріпорт“ з 31. 8. 1981 року на запитання „Як повинна Америка поступати з учасниками різних антикомуністичних спротивів, у тому з націоналістами в Афганістані?“:

„Абсолютно необхідна обдуманна американська підтримка і заохочування для цих груп і окремих людей. Ми не можемо відвертатися плечима від людей, які бажають чинити спротив советській домініції, будь ця домініція в Афганістані, Камбоджі, в Анголі чи у Польщі“. А на запитання, чи мається на думці допомога Уряду ЗСА зброєю, грошима та політичною підтримкою, була відповідь: „Часом усіма трьома комбінаціями, часом ні — залежить від обставин і потреб“.

НОВЕ ВИДАННЯ „УЕ“ РЕДАГУЄ ПРОФ. В. МАРКУСЬ...

Редакція „Енциклопедії Українознавства“ НТШ у Франції та Канадський Інститут Укр. Студій у Едмонтоні до ручили проф. Василеві Маркусеві редагувати англomовне видання „ЕУ“. Він став заступником д-ра В. Кубійовича головного редактора і вже перебуває у Серселі у Франції, в осідку НТШ.

Д-р В. Маркусь є одним із авторів гасла в українській гасловій „Енциклопедії Українознавства“, в якому хибно твердиться, що так зв. УССР є продовженням УНР.

У СПІКЕРА ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗСА

Перед доповіддю в Конгресі ЗСА 15 липня 1981 о 10-ій год. Ярослав Стецько, голова Українського Державного Правління і голова Проводу ОУН, був прийнятий Спікером (Президентом) Палати Репрезентантів ЗСА, дост. Т. О'НІЛЕМ, з нагоди відзначення в Конгресі ЗСА річниці відновлення Української Державности 30 червня 1941.

Ярослав Стецько обмінявся думками також з низкою конгресменів обидвох партій, які були запрошені Спікером Палати, у тому з конгресменом Кл. Заблоцьким, головою Комісії закордонних справ Палати Репрезентантів.

ДОКУМЕНТ ГЕРОЇЧНОГО ЧИНУ

Рішення Національних Зборів, відбухтх незабутнього вечора 30 червня 1941 року у львівській „Просвіті“, мали велику збуджуючу силу, що знайшла відгомін по всій Україні, де Степана Бандеру порівнювали з Симоном Петлюрою.

У проголошеному тоді Акті відновлення української державности було зазначено, що створене ним Державне Правління передасть владу урядові Собороні України, що мав постати в Києві.

Акт тим самим проголошував відновлення Української Держави на всіх землях України, хоч початкова зав'язка для цього уряду і його влади стала у Львові.

На підставі Акту 30 Червня українська адміністрація творилась не тільки на західніх землях України — в Галичині і Волині. Українська влада повставала також на Наддніпрянських землях Правобережжя в міру звільнювання їх від москалів і просування похідних груп, які йшли слідом за фронтом, а часом і поперед його. Українські установи, синьо-жовті прапори і тризуби на їх стінах, закладування українських церков, заснування газет — все це творилось з ініціативи місцевого населення при допомозі і сприянні членів похідних груп під враженням вісток про відновлення рідної держави.

Цю місцеву владу згодом масово зліквідувало гестапо, що прибуло пізніше, а представників її арештували, і вивозили до концентраційних таборів або розстрілювали.

Для Галичини АКТ 30 Червня був дальшим етапом продовження боротьби за свої права, тієї довгої жертвенної боротьби проти польського панування, що точилась від самих початків постання польської держави.

Цю боротьбу українські патріоти провадили спочатку в лавах Української Галицької Армії, а далі — в підпіллі, в організаціях УВО і ОУН, не боючись ні смерті, ні ув'язнень і не зважаючи на те, що їх сили були занадто малі в порівнянні зі силами ворога.

В цій боротьбі зросло і загартувалось покоління революціонерів-підпільників, бойовиків, рішеннях до кінця боротись за здобуття Української держави або згинуть в цій боротьбі.

І коли почалась всесвітня хуртовина і німці вступили на українські землі, ці патріоти ясно і не-

двозначно сказали, що є українська земля, а вони є її оборонцями, що вони не загинули, вони живуть і хочуть волі та власної держави на своїй рідній землі.

Чин 30 Червня врятував нашу національну честь перед світом і нашим народом. Запаморочений від попередніх успіхів на західніх фронтах несамовитий Гітлер і його божевільні дорадники недооцінювали важливості української проблеми. Вони не погодились на відновлення Української держави, нехтуючи ту обставину, що кайзерівський уряд Німеччини 9 лютого 1918 року визнав Україну незалежною і суверенною державою, укладаючи з нею мировий договір у Брест-Литовську.

Німці вимагали від Тимчасового Правління уневажнити проголошення державности, загрожували репресіями та концентраційними таборами і, не діставши задоволення своїм зухвалим вимогам, ув'язнили Провідників та ініціаторів національних Зборів 30 Червня і з ними безліч рядових членів ОУН.

У відповідь на це насильство український народ взявся до зброї. В обороні ідей Акту 30 Червня виступила УПА, що боролась як проти Москви так і проти німців.

Мимо того, що було і в той час і є в наші дні чимало людей, які недооцінюють значення Акту 30 Червня та вважають його передчасним і таким, що спричинив багато неоправданих жертв, він є цілком виправданим, бо задокументував непоборну волю української нації жити своїм державним самостійним життям і цю волю освятив кров'ю багатьох борців-патріотів, що стали в його обороні.

Про це говорив член Тимчасового Правління проф. Володимир Радзикович: „Є на світі люди, по своїй владі і по своїй природі завжди невдоволені, що люблять відкривати плями на сонці, що залюбки критикують, коли критика легка. Критикували вони навіть геніяльного Хмельницького за те, що після бою під Корсунем зволикав, що не пішов із-під Замостя на Варшаву, що під Зборовом не взяв у полон польського короля... Але не зважаючи на всі ці міркування і докори, Хмельницький завжди залишиться Хмельницьким, геніяльною постаттю в українському історичному житті, хоч і діло його не перетривало до наших часів. Так само і ніяка критична оцінка не позбавить Акту 30 Червня 1941 року його жертвенного повного посвяти героїзму“. І. Л.

Д-р М. Чировський

МІЖНАРОДНОПРАВНЕ ЗНАЧЕННЯ 30-ГО ЧЕРВНЯ 1941-ГО РОКУ

(Доповідь на панелі в Елленвіл)

Про національно-політичне значення Акту 30-го червня 1941 р. вже відносно багато сказано і написано, але його міжнародно-правну проекцію мало обговорювано і аналізовано. Над цим останнім треба нам і зосередитися, щоб дати цій великій події відповідне наświetлення. Але тому, що саме націо-політичне значення тут важливіше і першорядне а міжнародно-правне є додатковим розробленням проблеми для її увишукнення і всегранного охоплення, ми дозволимо собі тут коротко тільки вгадати про національний аспект Акту.

В умовах Другої світової війни і її небувалої захерюхи, коли стали змагатися два велетні: націонал-соціалістична Німеччина Гітлера і Советська Росія Сталіна, — на прою з цими потугами і проти волі їхніх урядів український народ, устами Революційної ОУН, проголосив, що саме він, а не хто інший, байдуже яка б була його сила, хоче бути господарем на своїй землі. Це був відважний і безкомпромісовий виклик. Цей виклик зворушив патріотичні почування всього народу і у великій мірі став одуховленням всієї слідуючої боротьби проти обох смертельних ворогів. Акт 30 червня також пов'язав в одно минуле з майбутнім; минулі змагання до волі з будучими змаганнями до волі, без огляду на ціну жертв, посвяти і крові.

Проголошення віднови української державности у вирі Другої світової війни і визвольна боротьба кадрів Революційної ОУН і УПА проти наїзників по суті врятували честь нації, бо як ми б виглядали, коли б у часі тієї війни не було ні 30-го червня, ні цієї боротьби в ім'я національної суверенности. Ми б, як нація, коли другі боролися, були б скомпромітовані. Ідея Визвольних Змагань 1920-ти років була б мертва, а український народ перемінений у безхребетну етнічну масу. Однак, так не сталося. Честь нації врятовано. А яка ж була міжнародноправна проекція Акту відновлення державности?

Перш за все, тут постає питання чи проголошення державности було предметовим; чи по Акті Відновлення Україні прислужувало бути держа-

вою у понятті міжнародного права, що безмірно зміцнило б її національно-політичне становище. Георг Шварценбергер, знавець міжнародного права, ідучи за традиційними критеріями, поняттями і вимогами, у своїй книзі на цю тему, каже так:

„Поки признається існуючими підметами міжнародного права статусу суверенної держави другому, міжнародне право вимагає трьох невідкличних складових елементів, які мусять бути привнями. Держава, що бажає міжнародного визнання, мусить мати суверенне національне правління, яке не признавало б будь-якої зовнішньої зверхности якоїсь другої держави; мусить розпоряджатися територією, на якій це правління виконувало б суверенну владу в більше або менше стабільних кордонах; і ця влада мусить виконуватися над очеркненим населенням. Ці три складові елементи: влада, територія і населення — визнаються основними показниками незалежної державности. Ступні стабільности правління, територіяльних просторів і число населення можуть дуже хитатися і змінитися“... Стільки про дефініцію держави за Шварценбергером.

Яким шляхом ця суверенна влада здійснилася і держава закріпилася, еволюційним, революційним, конституційним чи через насильство, — не має тут основного значення.

Різний склад обставин і різні форми поставання державних організмів залежні великою мірою від силових відносин і dokonаних фактів. Революційна або визвольна боротьба попереджала постановня таких держав, як Ірляндія, З'єднані Стейти Америки, різні держави Південної Америки, України у XVII сторіччі через боротьбу козацького війська, Акти 22 січня і 1 листопада 1918 р. і другі. Постановня Чехо-Словаччини по Першій світовій війні й Ізраїлю по Другій світовій війні здійснилися дещо іншим шляхом. В деяких випадках не було навіть офіційного проголошення державности і її фактичне заснування надавало її міжнароднозаконну форму.

Акт відновлення державности 30 червня 1941

року попереджався невпинною боротьбою УВО і ОУН в поміжвоєнні роки, яка доказувала безперервне змагання українського народу до власного національного суверенного існування. Не ждучи визволення Києва, столиці України, з-під советської окупації і його зайняття політично невідповідальною нацистською Німеччиною, користаючи із прихильного відносно наставлення німецьких збройних сил, Вермахту, проголошено вже у Львові відновлення української державности, 30 червня 1941 року, о год. 8 вечором такого змісту. Тут конечно подати зміст, бо саме він має далекойдуче міжнародноправне значення. Воно звучало:

„АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

1. Волею українського народу, Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-большевицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, взиває увесь український народ не скласти зброї так довго, доки на всіх землях України не буде створена Суверенна Українська Влада.

Суверенна Українська Влада запевнить українському народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння його потреб.

2. На Західніх землях України твориться українська Влада, яка підпорядкується українському національному урядові, що створиться у столиці України, Києві.

Українська національно-революційна армія, що твориться на українській землі, боротиметься далі проти московської окупації за Суверенну Соборну

Державу і новий справедливий лад у цілому світі.
Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава;

Хай живе Організація Українських Націоналістів;
Хай живе Провідник Організації Українських Націоналістів Степан Бандера.

Львів-Город, 30 червня 1941 року, година 20-та.

**ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО,
Голова Національних Зборів.“**

Тут треба ще раз підкреслити, що боротьба двадцятих років УВО, ОУН, СВУ і СУМ створила пов'язаність між Возвольними змаганнями і подіями со рокових років; пролог, який ствердив стремління до волі українського народу, важливий факт з точки міжнародних відносин. Це було історично-політичне обоснування проголошення державности, що, мовляв, воно прийшло несподівано і без коріння.

А коли ідеться про міжнародно-правний аспект Акту, то з формальної точки, Акт згадує три основні складові елементи державности у дуже ясній формі: народ, тобто український народ, згадується три рази; територію, тобто українські землі, три рази, а суверенну українську владу — чотири рази. При тому, державність і суверенність, основні поняття, повторюється теж три рази. Тому тут не може бути ніякого сумніву по відношенні до основної ідеї і мети Акту 30 червня з точки погляду міжнародного права, міжнародних відносин.

Акт відновлення державности посередньо нав'язує до Визвольних Змагань двадцятих років і створення українських держав 22 січня і 1 листопада 1918 року і акту соборности 22 січня 1919 року, попросту зазначаючи, що там ішлося про відновлення минулого; про законну органічність із Українською Народною Республікою і Західньо-Українською Народною Республікою, але ніколи із т. з. Українською ССР.

Про Українську ССР в контексті не говориться як про українську державу, але як чужу і ворожу окупацію; як про криваве московсько-большевицьке поневолення...“, проти якого український народ веде завзяту боротьбу.

„Енциклопедія Українознавства“ глибоко помиляється, разом з панами Кубійовичом, Галайчуком і Маркусем, намагаючися провести тенденцію знаку рівняння поміж УНР і Укр. ССР. Акт 30 червня, створений репрезантацією різних політичних угруповань, хоч і під проводом революційної

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10276

ОУН, ясно здекларував справу наслідства. Тому будь-який інший погляд з політичного боку шкідливий в масштабі національного і державно-творчого процесу українського народу.

Тут годі й говорити про розбіжність поміж політичним підходом Акту і нібито науковим підходом „Енциклопедії Українознавства“ НТШ з двох причин. По-перше, що ніде і ніколи і ніхто, хіба тільки ці три вгорі названі панове, не вважав будь-яку енциклопедію серйозним науковим ділом; це тільки збір поверхових і сконденсованих інформацій про нескінчене число гасел. І характер кожної енциклопедії це збірник знання, а не глибоко і широко розробленої наукової аналізи. Подруге, хіба тільки ненормальні або зрадники можуть вважати московську адміністраційну, окупаційну владу у УССР, що виконує доручення Москви, суверенною українською владою. Тому-то з міжнародно-правної точки погляду Укр. ССР бракує саме однієї з основних складових частин суверенної держави, а саме суверенної влади, тоді, як уряд УНР був суверенний. І тому-то з наукової точки погляду не можливо ставити знаку рівняння поміж цими двома організаціями: УНР — суверенною державою українського народу, і Укр. ССР — територіяльною одиницею московської імперії, ССРСР. Тут і „не науковість“ „ЕУ“, а при тому і впертість і тенденційність авторів відносного гасла.

Мова Акту відновлення державности 1941 р. ясна і реальна, коли йдеться про його міжнародно-правний характер, яка стверджує основні атрибути держави. Закиди на адресу редакції Акту 30 червня відносяться до другорядних і дрібничкових деталей, без суттєвого правового значення.

Безпосередньо по проголошенні відновлення української державности Національними Зборами твориться Тимчасовий Уряд, під головуванням прем'єра Ярослава Стецька. Це дальший і слідуючий етап в правно-законному процесі для створення стабільності нового ладу. Сам Акт говорить що Правління остаточно оформиться у Києві, столиці України, матері „руських городів“ (Русь-Україна).

Тим-то Акт 30 червня нав'язує і до часів Київської Держави 9—13 сторіч і до Козацько-Гетьманської 17—18 сторіч та до 22 січня і 1 листопада 1918 року. Ця глибока історична пов'язаність тільки підсилює міжнародно-правну проєкцію відновлення державности сорок років тому в 1941 році.

Не згадуючи дослівно тут минулих Визвольних Змагань, а зокрема проголошення державности 1918 року, до неї нав'язує Акт 30 червня. І саме це державно-правне спадкоємство і наслідство втілене в саму термінологію „відновлення“ старого, а не творення чогось нового, має першорядне міжнародно-правне значення.

Критики Акту закидають йому нереальність, мовляв, це — нібито брак збройного чину. Закиди цілком безосновні. Сам Акт говорить таки зараз про творення української національно-революційної армії на українській землі. „Нахтігаль“ і „Ролянд“ вже існували. Боролася і ОУН, а вневдовзі постає Українська Повстанська Армія, яка ударно бореться 6 років, а роздріблено ще довше, аж до 1953 р.

В умовинах війни і ворожого займанщини постає Українська Головна Визвольна Рада, сказати б коаліційний уряд, репрезентований різними відтінками політичної диференціації нації, діючий в дусі 30 червня і претендуючий на суверенність. А УПА опановувала в різні часи цілі території в Західній Україні і частково на Сході, якийсь час виконуючи там владу. — Сюди треба долучити і формації Першої і Другої Дивізії Української Національної Армії, яким теж присвічував ідеал відновлення української державности.

Боротьба в сорокові роки не була коротшою як в двадцятих роках, і напевно довшим збройним чином як у випадку незалежності Карпатської України, якої важливості ніхто не ставить під знак запитання, і якої ніхто не обезцінює безосновною критикою. За цю саму ідею боролася УПА на рідних землях, ОУН в таборах праці і ОУН та Визвольний Фронт у діяспорі.

І ще один важливий момент в Акті відновлення державности. Відновлена держава вважала себе раз таки суб'єктом або підметом міжнародного права. Акт сам стверджує, що:

„Суверенна Українська Влада... боротиметься за новий і справедливий лад у цілому світі“.

Нова влада зараз таки переймає на себе міжнародний обов'язок з другими підметами міжнародного права, суверенними націями, дбати за спільне добро в гльобальному масштабі, і це ще один важливий момент чи елемент в державнотворчому процесі із точки погляду міжнародного права.

Факт, що визнання української вільної держави не слідувало другими суверенними націями, був тільки наслідком несприятливих воєнних подій. В

іншому випадкові це напевно було б. А зрештою таке визнання приходило в міжнародних відносинах різно часом до кількох годин, як наприклад визнання Ізраїлю Західніми державами, або по кількох роках, наприклад, Советська влада в СССР З'єднаними Стейтами була міжнародно визнана аж у 1932 році, — 9 років по офіційному створенні Советського Союзу.

У випадку Акту 30 червня, німецька гітлерівська влада зараз таки пішла війною проти тих, хто проголосив відновлення української державности, що потверджувало заіснування такого факту, неприємного для Берліну і Москви у міжнародно-правній проекції. Творці Акту мимо погроз і репресій його не відкликали. Від СССР у цьому відношенні нічого не можна було сподіватися, лиш або мовчанку, або заперечення, тоді як аліанти сліпо в таких політичних випадках виконували бажання або доручення Москви. І тут т. з. українські демо-ліберали, критикуючи обезцінюючи або заперечуючи Акт 30 червня, попросту у своїй ненависті до революційної ОУН, ідуть під московський диктат, чи свідомі вони цього чи ні. Але їх щораз менше, а нові покоління істориків напевно оцінять Акт 30 червня як надзвичайно важливий з міжнародного і національного боку, як ще одно кільце у безперервному змаганні української нації до суверенности.

І ще один момент, може таки й другорядний, у міжнародноправному відношенні. Без 30 червня і визвольної боротьби в його ім'я, українці ніколи не позбулися б ярличка „нацистських коляборантів“, який і так ворожі нам середовища хочуть насильно пречипити. Роки боротьби з німцями, веденої ОУН і УПА, об'єктивно заперечують коляборанство як нації. А поодиноких „квіслінгів“ мали в той час всі народи, які стояли в боротьбі проти брунатової Німеччини і її свастики.

Такою є оцінка Акту відновлення української державности з міжнародної і міжнародно-правної точки погляду.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ ПРОХАЄ ВІДДІЛИ І ОКРЕМИХ ГРОМАДЯН НАДСИЛАТИ МАТЕРІАЛИ ПРО Святкування 40-ї річниці відновлення української держави актом 30 червня 1941 року, включно із світлинами, проклямаціями та ін. — для публікації ювілейного збірника.

МОСКВА ДАЛІ СУДИТЬ В УКРАЇНІ

МАРКА МИЛЬКОВСЬКОГО В КИЄВІ засудили на 5 років в'язниці за наліплювання листівок саркастичного змісту, у лютому 1981 року.

У ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ відбулися демонстрації-протести проти черг до крамниць, при чому демонстранти ішли вулицями і вигукували: „Дайте нам хліба, або дайте нам самостійність!“ Кількох молодих хлопців КГБ заарештувало, але з огляду на погрози населення, що будуть нові заворушення — швидко звільнило з в'язниці. У крамницях з'явилися додаткові продукти.

ГАЛИНУ МЕЛЬНИК кілька разів викликали до КГБ на допити, погрожували їй та вимагали „припинити неблагонадійні знайомства“ (та ж сама тактика погроз, що й за царсько-російської імперії).

У КИЄВІ ЗААРЕШТОВАНО РАЇСУ РУДЕНКО, 15 квітня 1981 р. Її обвинувачує московський окупант у „антисоветській агітації і пропаганді“. КГБ переслідує також дружину політичного в'язня Олексі Мурженка, Любу Мурженко, у якої зроблено вже кілька обшуків. Вона була близькою приятелькою Раїси Руденко, дружини засланою Москвою письменника Миколи Руденка, яку вже заслали.

НА ДОНБАСІ група шахтарів у цім році вийшла на працю і спустилася в глибоку шахту, але там люди відмовилися працювати, бо були голодні. КГБ наказало залити ту шахту водою і шахтарі загинули. Вістка кружляє на Україні, вона ще не перевірена.

ВТРЕТЕ ЗАСУДЖЕНО ВОІНА УПА БОГДАНА ЧУЙКА, цього разу вже в Пермі, де він відбував другий присуд. Богданові Чуйкові, літній людині, Москва додала ще 6 років ув'язнення, щоб знищити його фізично.

ВЖЕ 10 РОКІВ ПОЕТ АНАТОЛІЙ ЛУПІНІС із Києва карається психучках та тюрмах в СССР. У червні м. р. батько поета, Іван Т. Лупиніс, виступив із заявою в обороні сина, але її не взято до уваги.

У КИЄВІ ЗАСУДИЛИ С. ЗУБКА — за знайдену зброю. Йому підшили ще й наркотики, і відіслали на 4 рр. важких робіт. С. Зубко хотів виїхати з СССР.

В. Кульчицький Гут

РОЗДУМУЮЧИ НАД НУКЛЕАРНОЮ ВІЙНОЮ

Чи існує хоч одна людина на цій „вільній землі Вашингтона“, яка б про САЛТ нічого не чула? Як відомо, адміністрація Картера була вже договорилася з Москвою про САЛТ II, Конгрес договору не ратифікував, адміністрація Регена на відновлення переговорів не спішиться, а Москва робить все можливе, щоб президента Регена до цих переговорів загнати. Наскільки кампанія у цьому напрямі в американських масових засобах інформації з цими намаганнями Москви пов'язана, важко сказати, але ведеться вона тепер дуже інтенсивно. От згадати хоча б недавню телевізійну програму СіБіЕй, де показано, що два мільйони людей згинули б від однієї 15-мегатонної бомби, скиненої на місто Омага... А знов Антоні Люїс, відомий колумніст шод. „Нью Йорк Таймс“, у цьому щоденнику за 30 липня 1981 р. притягнув американських лікарів як свідків жажіть атомової війни, щоб підспішити президента Регена до переговорів з Москвою, бо „незабаром може бути неможливим під практичним оглядом спинити прискорені зброєві перегони“. (нуклеарні, розуміється). Чому? (...) Нову бо зброю буде тяжче контролювати, — каже А. Люїс, — вона стане далеко менше предметом контролю, який є есенціональним для якогонебудь договору в обмеженні зброєння“.

Оцей його кінцевий аргумент — це фактично є питання, яке ділило і дальше ділить прихильників обмеження зброєння на московський лад на два табори: один з них концентрується на тому, щоб договори (САЛТ I і II) були конгресом ратифіковані, другий знов же старається переконати американський нарід в недоцільності дальшої розбудови нуклеарного арсеналу, бо вже тепер він настільки великий, що може знищити весь Советський Союз.

Росіяни — заложники

До цієї другої групи можна зарахувати Гері Л. Гертнера, професора Стейтсового каліфорнійського УНІВ-ту у Фулertonі. Хоч він цього прямо не каже, але з цілого тону його розвідки „Стратегічна вразливість багатонаціональної держави: відстрашування Советського Союзу“* видно, що він є проти теперішньої постави уряду ЗСА до справи САЛТ.

На це вказує і кінцевий параграф його розвідки. „Де є баянс між „розсудливістю і параноєю“? — питає він, і зараз відповідає: — Виглядає неймовірним, що колинебудь у цій питанні дійде до згоди. Виглядає також, що реалізація у стратегічному зброєнні, зі САЛТ чи без нього, рухається дальше у напрямі параної“.

Та у своїй групі проф. Г. Л. Гертнер займає зовсім окреме місце. Його підхід зовсім відмінний від усіх, які так чи інакше тяжіють до цієї групи. Він хоче, безперечно, перемоги „розсудливості“ над „параноєю“, однак рецепта, яку він підсуває американському народові, настільки оригінальна, що вона заслуговує на спеціальну увагу української громади. Він бо пропонує, щоб у цій нуклеарній грі між ЗСА і СССР американці трактували російське населення Советського Союзу як заложників.

Прожектор на неросійські народи

У часі дискусії над САЛТ I—II всі, що забрали у ній голос, робили засадничу помилку, твердить проф. Гертнер. Вони обмежували коло своїх зацікавлень до технічних можливостей, тоді як „на калькуляцію советського стратегічного плянування напевно впливають геополітичні, економічні, етнографічні, а навіть історичні фактори“. Як доказ, що американці так справи не трактують, вказує він на факт, що „література, яка займається стратегічною доктриною ЗСА, трактує Советський Союз як суцільну державу“, а в загальнодоступних „джерелах мало зроблено, щоб прослідити національний характер советської держави“.

А це погано. Професорові ж бо відомо, „що етнічні росіяни скоро будуть становити меншість советського населення“, що I-ша світова війна „дала змогу деяким національним групам створити самостійні національні держави“ та що в часі II-ої світової війни „якщо б німці були здібні трактувати по людському національності на підбитих теренах, ці національності могли бути стати небезпечними навіть після відвороту німців. А з якими проблемами совети були б стрінулися, якщо б німці в 1941 р. були проголосили незалежни-

ми Україну, Білорусь і Балтійські країни, можна тепер тільки спекулювати“.

Ворог чи приятель?

Для чого проф. Гертнер про все це говорить? Чи пропонує він американцям виправити помилку, яку зробили німці? Зовсім ні. Він тільки старається переконати вашінгтонських пляновиків, що вони повинні використати неросійські народи в СРСР як страхополоха, який може «краще цю роллю виконувати, як додаткові ракети з нуклеарними головками».

І треба признати, що його доктрина (“Ethnic-Based Targetive Doctrine”) — принайменше для пересічного читача виглядає досить переконливою. Він бо твердить, що советська індустрія є сконцентрована на тих теренах, де є сконцентроване й етнічне російське населення. Він, отже, пропонує, щоб уся нуклеарна зброя була наставлена на ці терени („у великій мірі американська цілеспрямована доктрина має етнічну базу просто через обставини, поскільки більшість стратегічних й індустріальних цілей є ульоквані в центральній великоросійській республіці (РСФСР)“). Додатковий фактор, який підніс би нищівну силу нуклеарного удару, є напрям вітрів, які на протязі цілого року віють у такий спосіб, що перші опади атомового пилу, найбільш смертельні, вони тримали б якраз на цих теренах. „Імплікації ясні: — каже професор, — на випадок нуклеарної атаки советські меншості будуть мати багато кращу можливість зберегтися, як етнічні росіяни“, і тому вони зможуть без більших зусиль потворити свої власні незалежні держави.

Доктрину свою проф. Гертнер ілюструє двома мапами і ще підкреслює, що науку II-ої світової війни „часто цитовану американськими аналітиками“, коли то „багато далеких від центру союзних республік сповняли для советів функцію буфера“, не можна застосувати до сценаріїв нуклеарної війни, бо „в нуклеарній війні протилежне було б правдою. Центральні великоросійські зони одержали б негайний і сильно сконцентрований рівень знишень“.

Чи можна на підставі цього зарахувати проф. Гертнера до приятелів поневолених Москвою народів? Не думаємо. От, напр., він боїться, щоб його доктрина не пов'язано з ідеєю „Поневолених Наро-

дів (Captive Nations).“ Та не можна його зарахувати і до ворогів, як от Дж. Ф. Кеннана. Він підходить до справи, можна сказати б, по бізнесовому.

В загальному ж його виступ треба зарахувати до позитивних явищ з точки зору поневолених Москвою народів. Він бо на форумі, для поневолених народів важко доступному, виразно вказує на багатонаціональний характер Советського Союзу, стверджує існування серед неросійських народів стремління до утворення самостійних держав (елімінує, отже, потребу плебісцитів, форсованих росіянами), й імплікує досить виразно, що Советським Союзом правлять не якісь там абстрактні партократи, а такі повнокровні росіяни. „Нуклеарна відплата (чи загроза відплати), — пише він, — сконцентрована на етнічні російські терени, значно підняла б советські вразливості (vulnerabilities).“ А це, розуміється, тому, що у Кремлі сидять росіяни і від них залежать рішення. Проф. Гертнер про це знає і на цьому будує свою доктрину, і його можна брати як безстороннього свідка проти партократичних маячень.

*) Gary L. Guertner: “Strategic Vulnerability of a Multinational State: Deferring the Soviet Union.” *Political Science Quarterly*, Summer, 1981, ст. 209-23.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТІ У АРГЕНТИНІ

Свято відновлення Української Державності Актом 30 червня 1941 року відбулося у Філії на Віка Караса, дня 12-го липня 1981 р. при великій кількості членства і українського громадянства на Віка Караса, де також мали нагоду вітати між присутніми голову Централі Т-ва „Просвіта“, п. Василя Косюка.

У програмі свята брали участь діти Рідної Школи місцевої Філії і жіночий хор Філії „Просвіта“ з Ісідро Касанова, під проводом п. Ілька Бондара.

Після вичерпання програми відбулось прийняття. Управа Філії на Віка Караса склала шпору подяку Філії з Ісідро Касанова, всім учасникам хору і п. Бондареві за збагачення програми.

(За „Укр. Словом“, Буенос-Арес, 1981).

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО ПЕРЕДПЛАТУ
І ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“!

Богдан Лівчак

ДЕЩО З НЕДАВНО МИНУЛОГО

Метою цієї статті є показати, що в багатьох випадках деякі автори без відповідного підходу ставлять свої твердження, які часто є цілком мильними.

Заки приступити до суті справи, треба дещо довше спинитися над ходом подій, які заіснували кілька десятків років тому на теренах нашої вужчої Батьківщини — Галичини.

Моїм завданням є проаналізувати політичне життя Галичини в цілому, а і в поодиноких частинах, т. зв. повітах, де найкраще віддзеркалювалося це політичне життя. Беру під увагу мій, так би мовити, рідний повіт Самбірський, з осідком у місті Самборі, в часі між двома світовими війнами — часі окупації Українських Західних Земель Польщею.

Українське населення наших земель під Польщею скупчувалося переважно по селах; міста, включно зі Львовом, були в подавляючій більшості заповнені польським елементом, який вже довгі століття туди зайшов, а в час окупації поверсальської Польщі зростав, підсилюваний допливом свіжих десятків чи сотків всяких „фахівців“ з корінної Польщі. Дійшло до того, що навіть по селах не брали на працю учителів-українців, а насилали зайд.

Найкращим показником стану посідання поляків на українських теренах було шкільництво, від найнижчого до університету у Львові. Шоправда, деяку кількість середніх шкіл, як гімназії, семінарії українці мали в Галичині, але того було дуже мало.

Треба ще згадати, що, крім українців і поляків, жили там ще й жида, які становили досить велику кількість населення, в першу чергу по містах.

Найбільше промовистий образ сили поляків можна побачити на поодиноких школах.

Ось примір — польська державна гімназія в Самборі, де я вчився. Загальний стан учнів був около 450, в тому було 120-130 українців, невелика кількість жидів, а решта — поляки. Жида й подавали себе за поляків.

Поляки, одначе, в цілому були у дуже малій меншості, але загальна адміністрація, судівництво, пошта і т. д. все було в польських руках. Навіть військо було польське, бо українців висилали на вишкіл на польські терени.

Так само і приватні підприємства, поминаючи жидів, були в руках поляків. Промислових варстатів на той час було на наших теренах дуже мало, а в існуючих, подавляюча більшість керівників, а також працівники чи робітники були поляки, бо вони масово жили у містах чи на передмістях, їм найлегше було доходити до тих варстатів праці.

З другої сторони, був і політичний тиск, щоби поляки, як пануючий елемент, всюди мали домінуючу роллю. Для українців, навіть з міста чи поблизьких сіл, доступ був дуже утруднений всякими приключками, включно із домаганням змінити метрику.

Українських приватних підприємств було назагал мало. Найкраще стояла справа у Львові, де вже діяло чимало українських приватних підприємств, а також приватних склепиків. Найкраще розвивалася кооперативна ділянка. Тут на першому місці був „Маслосоюз“ зі своїми склепами на терені Львова, а також у всіх без виїмку містах; дальше „Центросоюз“ і всякі інші більші чи менші кооперативні підприємства. Там мала працю не дуже ще велика кількість українців.

Це так в коротких словах дещо про стан посідання нашого українського елемента по наших містах, включно зі Львовом.

А як стояла справа з українським селом, базою українства взагалі?

Я візьму для прикладу знову Самбірський повіт, може один із тих неможлих повітів. Не можна бо рівняти Самбірський повіт із котримнебудь повітом галицького Поділля, хоча назагал голод на землю вже відчувався майже у цілій Галичині.

Чи не найбільшим лихом було те, що уся великоземельна власність була у руках старих польських з-перед віків зайшлих дідичів. Вправді, вони частково розпарцельовували „свої“ двірські землі, але не місцевому автохтонному населенню, а спроваджували мазурню із корінної Польщі, а українське селянство прямо душилося на своїх загінчиках, а то взагалі і клаптика землі не мало.

Це все діялося ще далеко до I-ої світової війни. Не думаю говорити про тих осадників, яких напиляли поляки за поверсальської Польщі.

Треба ще згадати про українців, т. зв. латинників,

які під тиском польських дідичів переходили на лат. обряд.

Добре відомо, що під час паціфікації в 1930 р. якраз сини тих польських дідичів, як старшини польської армії, брали участь у всяких звірських діях над нашим народом. Уся ендецька студентська молодь, також в подавляючій кількості, це діти польських дідичів.

Так вкоротці бачимо наш стан міста і села під час польської окупації в роках 1919-1939.

То був час страждань, терпінь і шиканів з боку польського окупанта, який мав одну мету: знищити якнайскорше український нарід, автохтона цієї землі, і ніяке угодовство зі сторони української не могло принести якоїсь полегші. Безпринципове діяння, усякі „чорні кави“, хоч і які солодкі, не могли осолодити страждань і терпінь українського народу.

У тій поверсальській дійсності діяли дві головні українські партії: УНДО і радикальна партія, яка у 1926 р. причепила собі ярлик „соціалістична“.

До появи націоналістів в 1929 р. подавляючі впливи в повітах Галичини мали такі радикали. Таким наявним доказом було зорганізоване в Самборі в 1926 р. Лугове Свято, яке в цілості підготували радикали по своїх селах.

Оскільки пригадую, Лугове Свято пройшло велично. Прибули зі сіл хлопці і дівчата, зорганізовані у своїх місцевих Гуртках-Лугах. Гарно пройшов марш усіх дівчат і хлопців вулицями міста Самбора. На чолі маршуючих колон хлопців і дівчат у народних строях їхав на білому коні місцевий лікар Кобильник, а маси українського народу вітали їх, стоячи на пішоходах. Похід перейшов почерез міський ринок, в сторону спортової площі польського спортивного т-ва „Корона“, де відбулася офіційна частина Лугового Свята в пам'ять десятих роковин смерті І. Франка.

Це справді був здвиг народу, який з цілого по-

віту стягнувся до центру, щоби показати отому польському окупантові, хто є господарем цієї землі.

Не дуже це було по нутру польським підпанкам, оглядати таку організованість того, як вони згідливо казали, „русского хлопа“.

Однак, соціалістичний ярлик, який причепили собі радикали якраз в 1926 р., як далі побачимо, мав для радикалів від'ємні наслідки, бо того соціалізму мали ми вже досить там, за Збручем.

Націоналістичний Рух по 1929 р. почав поширюватися серед студентів і взагалі молоді, а також старше громадянство, бачучи опортуністичну поставу „батьків народу“, всякі заяви льюальности, брак почуття принципності, — прихилилось на сторону націоналістів.

Я вже згадав про радикалів-соціалістів. Наскільки були радикальні, годі сказати, але свою соціалістичну закрутку вони на кожному місці старалися підкреслювати. І хоча вони, як радикали, були радикальніше наставлені проти польського окупанта, ніж ундисти, то знову зі своїм соціалізмом іншли у цілком хибному напрямі: доходили до того, що їм уявлялося, що можна отой їхній „соціалізм“ погодити із соціалізмом в „одній країні“, там, за Збручем.

Мій покійний батько кільканадцять років учивав перед 2-ю світовою війною у селі П. Це село перебувало ще перед 1-ю світовою війною під впливом тодішніх радикалів; так було й пізніше між обома війнами, з додатком „радикали-соціалісти“. В селі було кілька абсолювентів середніх шкіл, які жили в соціалістичному тумані.

Пригадую собі гарячу дискусію з одним із них — він був страшним загорільцем, працював до загину у терені. Захворів на горло, втратив здоров'я. У дискусії зі мною не міг вже говорити, але... обстоював соціалізм!

Прийшов 1936 р., коли соціалісти у Франції почали творити з комуністами т. зв. „Народний фронт“. Соціаліст Блюм створив той „людовий фронт“ з комуністами. Чи тодішні комуністи були за соціалізм з „обличчям“ чи без „обличчя“ — годі ствердити, але одно певне, що не відомо, що з того вийшло б, коли б не почалась 2-га світова війна. На додаток — світову війну попередила громадянська війна в Іспанії. Знаємо, що в тій війні в Іспанії вмочала руки з одної сторони Москва, з другої фашистівська Італія і гітлерівська Німеччина. Там виявилось, яке „обличчя“ мали соціалісти на спілку з комуністами. Скільки тисяч народу там вагнуло від червоних

ОТАК ІНФОРМУЮТЬ...

Часопис „Вільний світ“ із Канади у ч. 35 1981 р. подав, що в ССРСР, у лєнінградському музеї „Ермітаж“ є кнлим, якому 2.500 років і що він гарний та добре зберігся. Сказано, що „Його знайшли під час розкопок у гірському Алтаї“.

Алтайський Край лежить у Сибіру, де є свої музеї. Росія загарбує, що під руку потрапить, і виставляє у російських музеях. На жаль, „Вільний світ“ про це не згадує.

банд, які нібито боролися за „людовий фронт“! Найбільшого розголосу набрала оборона твердині Альказар, де були обложені еспанські націоналісти.

Можна собі уявити, що сталося б у Європі, якби інтернаціональні банди, які з'їхалися до Іспанії будувати „людовий фронт“, перемогли.

Виграли ті, які встигли сильніше вдарити по зубах противника.

Тепер пригляньмося, як сприймала це все українська спільнота, яка була поза засягом московського окупанта.

Українська преса у Львові по-різному оцінювала події на окраїнах Західної Європи, в Іспанії. Одна частина симпатизувала з оборонцями Альказару і бажала якнайскорішого і успішного закінчення війни. Не один бачив масакру українського народу в Україні і пам'ятав про голодову облогу в Україні 1932-33 рр. Чи не можна було передбачувати, яка катастрофа загрожувала Західній Європі, коли червона навала мала б залити Іспанію, а там Францію, і московська гидра просунулася б поза свої „граніци“, які стояли на „замке“. Тоді вдалося московського молоха спинити.

Була також частина преси, і частина української спільноти, яка — задурманена соціалізмом, виступала по стороні „людового фронту“ і бльоку обронців „демократії“ в Іспанії.

Це були якраз соціялісти-радикали.

Думаю, що не один з нас мав змогу читати їхню газету „Громадський Голос“, де редактори явно виступали в ролі борців за „демократію“ в Іспанії. Головним редактором тієї газети в роках 1929-1939 був Матвій Стахів (який згодом значно змінився).

На внутрішньому відтинку радикали-соціялісти боролися проти українських націоналістів. То була наперебірлива боротьба-нагінка на українських на-

ціоналістів. Вони, радикали, орудувала цілим арсеналом епітетів, як фашисти, фальшфашисти, фальш-націоналісти і т. д.

Щоби справи ліпше наświetлити, спинюся ще над польським шовінізмом, який шалів на українських землях. У своїй негачії існування всього, що українське, доходили поляки до абсурду. Навіть у радіо, яке було удержавлене, не чути було українського слова. Хіба одинокий раз в році передавали зі Львова Українську Службу Божу з Волоської Церкви.

А за Збручем лунала українська пісня... Це доводило до того, що по деяких селах в Читальнях „Просвіти“ купували радіо, люди сходилися і слухали цю „рідну“ пісню і мову з советської України: вони вірили, що за Збручем таки є українська держава. Це щось таке, як зараз тут існують „реалітетники“, москво-русофіли, які теревенять про радянську „державу“ і в тим пролізли навіть до „Енциклопедії Українознавства“, яку видає НТШ за редакцією проф. Кубійовича. Усім, які протестують проти цього, кажуть, що це мала контроверсія!

Це совето-москво-русофільство, як якась бакшиля роз'їдає частину нашого національного організму. Знаємо, що і проф. М. Грушевський у свій час поїхав у ту „квітучу“ Україну і загинув передчасно, як учений.

Совето-москво-русофіли кінця 1930-х років не поспішали їхати у „страну родную, где так вольно дышит человек“. Воліли сидіти у тепленьких редакціях і пускати блахмана під ніс „руському хлопові-радикалові“.

Це те саме, що й зараз бачимо, як професор роз'їждає по Канаді і „науково“ викладає про московську колонію у формі УССР, але не хоче на власній шкурі пересвідчитись, себто в УССР пожити.

Останні роки перед 2-ю світовою війною усі видання соц.радикалів, як „Громадський Голос“, „Самоосвіта“, суцільно і в несамопитий спосіб гльорифікували т. зв. борців за демократію в Іспанії, а також попід небеса вихваляли „народний фронт“ ліваків у Франції. Така їхня настанова сама собою ставила соц.-радикалів у советофільський табір.

Одні абсолювент гімназії по вуха поринув у табір советофільства. Щойно прихід в 1939 р. „визволителів“ розкрив йому очі на московську дійсність. Він сказав мені: „Чому я не хотів вірити, що писала національна преса про московську гид-

ОКУПАНТ КРАДЕ ПРИРОДНИЙ ГАЗ У АФГАНІСТАНІ

Російсько-більшевницький окупант з північної провінції Шибирган в Афганістані краде природний газ і у формі конденсату доставляє до ССРСР, а звідси продає по дорожчій ціні сателітам.

Минулого року ограбовано Афганістан на 2.7 мільярдів кубічних метрів газу. „Правда“ з Кабулю стверджує, що не все вдалося реалізувати, бо в країні „не припиняються підривні акції контрреволюційних сил, намагання наємних бандитських шайк, які „деозганізують транспортний зв'язок“.

Д-р Богдан Дзерович

ПРО ОДИН КОМІТЕТ, УНС І "ЕНЦИКЛОПЕДІЮ"

„Комітет за правопорядок в УККА" що кілька тижнів повідомляє у „Свободі", що відбув засідання, на котрім рішив, що компроміс так, капітуляція ні, і рівночасно дає УККА новий реченець для компромісового полагодження, погрожуючи створенням другої централі.

Останньо відбув відділ того комітету у Ньюарку панель, на котрім панелісти підносили ті самі закиди проти УККА і при кінці винесли таке саме рішення. Панелісти не заявили, від імені якої організації виступають і тому важко сказати котрі організації найбільше зацікавлені у боротьбі з теперішнім проводом УККА. Жоден з панелістів не порушив дійсної причини виступу збунтованої меншости в УККА, закриваючи політичні аспекти тієї справи нібито правними, котрі в очах правника являються правдивим нонсенсом.

Збунтована меншість вимагає, щоб не списане домовлення змінило назавше постанову розділу IV-ого уступу 3-го статуту, котрий постановляє, що Конгрес вибирає керівні органи УККА, для якої то цілі збирається що чотири роки.

Як таке неписане домовлення існувало, воно могло зобов'язувати тільки на час того Конгресу і то під услив'ям, що номінаційна комісія таке домов-

ру"! Побачивши ту московську дич, так і назвав — „банда".

Пригадую дуже бурхливі збори Філії Т-ва „Просвіта" в Самборі, де доходило майже до рукопашних „дискусій", які трудно було заспокоїти. А що не вдалося соц.-радикалам опанувати Т-во „Просвіта" знутри, то вони дійшли до того, що почали організувати свою соц.-радикальну „Просвіту" по деяких селах і повітах, і так хотіли розбити усе освітньо-культурне життя на терені Галичини. Війна усе знівечила, а „визволителі" усі десятилітні надбання за один день знищили, реквізували.

Яка подібність між тим, що тут діється і колись діялось там! Гуляйполе не переводиться. Там Москва вже усе знищила, а тут хоче всякими запропанцями розвалити наше політичне і культурно-освітнє життя.

Чи це можливе, щоб московські солдати і промосковські дисиденти взяли верх над нами, над Українською Національною Ідеєю? — Ніколи!

лення акцептувала і запропонувала таку пропозицію Конгресові, котрий це більшістю голосів — прийняв. Конгрес завше голосував над вибором керівних органів, без огляду, чи було домовлення, чи його не було, бо згідно зі законом, яким є статут організації, — тільки Конгрес може вибрати керівні органи надрядної організації. Тому вибір керівних органів на XIII Конгресі відбувся згідно з відповідними постановами статуту і тому ті, які хочуть існуючу ситуацію змінити, хочуть нарушити існуючі в тім напрямі постанови статуту.

Джерелом непорозуміння на ділі є відмінна політична концепція двох різних політичних груп, з котрих одна виступає погляд боротьби за національні і державницькі права, а друга хоче обмежитись боротьбою за людські права в рамках теперішньої дійсности.

Наша політична еміграція, яка здобула собі відповідну повагу у західнім світі, привезла зі собою на Захід свій найбільший скарб, а саме — Державницьку, відповідно зформулювала завдання Конгресу під назвою Український Конгресовий Комітет Америки, відповідно зфронтувала завдання Конгресового Комітету.

Згідно з точкою 2-го уступу А статуту завдання Українського Конгресового Комітету Америки такі:

„Інформувати про положення поневоленого і гнобленого в УССР українського народу і організувати всі можливі засоби підтримки в його боротьбі за відбудову вільної незалежної і демократичної української держави".

Ту постанову статуту, яка впрочім покривається зовсім зі становищем Київської Гельсінкської Групи, зачала підважувати під кінець 1978 року „Свобода", орган УНСоюзу, яка у редакційній статті висловила сумнів чи така політична акція є одиноким спасенням, а саме тому, що вона має дуже багато реалістичних сумнівів проти себе.

Таке становище редакції „Свободи" підхопили прихильники політики реалітету, і зараз потім появилася стаття др-а Миколи Бараболяка під наголовком „Становище до двох становищ", яка вже виразно закликувала до політики реалітету, шукання здійснення наших прав у „найдемократичнішій у світі" советській конституції і наслідування

у нашій боротьбі „революціонерів“ типу Плюща і Григоренка...

До конфронтації тих двох політичних концепцій прийшло на засіданні Крайової Ради УККА дня 15 грудня 1979 року, на котрім Крайова Рада визнала партократичну концепцію ген. Григоренка шкідливою і відмовилась від співпраці з очолюваним ним закордонним представництвом Гельсінкської Групи.

Хоча це рішення зроблено дуже поважною більшістю голосів і було подиктоване поважними сумнівами, чи ген. Григоренко є якраз найбільше відповідною особою, яка мала б очолювати Закордонне представництво української Гельсінкської Групи, — меншість не прийняла рішення більшості, дала гроші і ген. Григоренко виїхав як репрезентант меншості на конференцію у Мадрид.

Це був перший в історії УККА випадок, коли меншість не прийняла рішення більшості і в той спосіб захитала можливість існування надрядної організації, тому що організація оперта на моральній силі залежна виключно від прослуху для голосу більшості.

Мотиви більшості, яка відмовила ген. Григоренкови повноважності, були зовсім оправдані: вона побоювалася, що ген. Григоренко, який усе своє життя працював в авторитативній системі і не привик до кумулятивної праці, до попередньої консультації з політичним проводом еміграції (УККА), буде складати заяви, робити альянси, інтерпретувати різні події з нашої минувшини і теперішньої дійсності, котрі не будуть покриватися з устійненим становищем нашого політичного проводу, з визвольницькою концепцією.

Мимо того, що рішення Крайової Ради було подиктоване щирою журбою про добро нашої національної справи, редактор Драган у своїй статті, поміщеній у „Свободі“ з 4 жовтня 1980, пояснив голоси, віддані переважно головами організацій, браком громадської моралі, а редактор Смолій у статті в „Народній Волі“ 24 січня 1980 року назвав це рішення „злочином“. Так виглядає свобода думки нашої преси, але тільки для тих, котрі її видають або спонзорують.

Відтак прийшов XIII Конгрес, на котрім роздвоєння поглибилося по тій самій лінії. Мою опінію щодо важности Конгресу я подав на вступі цієї статті і не думаю, що знайдеться правник, який заквестіонує моє правне становище у тій справі.

Відношення сил за і проти теперішнього УККА є 58 до 27: більше чим 2-3 організацій залишилися в системі УККА. Це відношення не зле; є уряди, що існують більшістю одного голосу і виконують свою програму.

Запитає мене хтось, а що буде дальше?

На це питання відповім одним реченням, яке зачитую зі статті нашого визначного журналіста Івана Кедрин під наголовком „За упорядковану громаду“, поміщеної у числі 3-тім „Комбатантських Вістей“. І хоч я не погоджуюся в цілості з тією статтею, зачитую в цілості одно дуже важливе речення. Він знає українській нарід, бо він працював для нього ціле своє життя: „Чужинці, яким українці імпонують своєю організованістю і працею, коли йдеться про найголовніше, що пратнув знищити ворог, втікачі, з України принесли на місця свого поселення Українську Державницьку Думку, яка збереглася всупереч усьому колоніальному стану в Україні і всім намаганням переvestи „злиття народів“.

Так українська еміграція оберече свій найбільший скарб — **Державницьку думку**, яку взяла зі собою, покидаючи рідний край, а що статутним завданням УККА є відновити цю державність, то вона підтримає його в тій боротьбі, без огляду на всі труднощі.

Український Народний Союз, котрий колись був основоположником УККА і сам поклав у його основу боротьбу за українську державність, — повернеться до своєї первісної політичної концепції, — мимо сумнівів, що до її реалістичної доцільности, мимо того, що поставив до диспозиції свій часопис для агітації реалітетників і еволюціонерів, і мимо того, що віддав спеціальну пошану проф. Кубійовичеві, який старається вбити в українській еміграції Державницьку думку своїм твердженням в „Енциклопедії Українознавства“, що на наших землях зараз є українська держава, яка є правним продовженням УНР.

УНСоюз повернеться до своєї такої політичної концепції, бо він знає, що еміграція живе Державницькою думкою і жадної іншої політичної концепції не дасть собі накинута.

І вже є познаки, що я не помиляюся. У „Свободі“ з 2 лютого 1981, в заклику головного передконвенційного комітету УНСоюзу в яким цей комітет заповів передконвенційну кампанію для приєднання нових членів, знаходимо вже й таку фразу: „З

метою придбати в цьому передконвенційному 1981 році чотири тисячі нових активних трудовиків нашої української спільноти у ЗСА і Канади та їхніх зусиль на допомогу нашому українському народові в його НЕВПИННИЙ БОРОТЬБИ ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО ПОНЕВОЛЮВАЧА ЗА СВОЮ ВОЛЮ І ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ“...

По статтях, в котрих „Свобода“ — пресовий орган УНСоюзу — закликала до політики реалітету, висміювала можливість боротьби як комплетну безнадійність, по тім як уфундована УНСоюзом „Енциклопедія Українознавства“ редакції професора Кубійовича твердо обстоює, що на наших землях існує українська держава, як правне продовження УНР, — нагло довідуємося з відозви передконвенційного комітету УНСоюзу, що на наших землях є московський поневолювач і що УНСоюз хоче мобілізувати 4000 нових членів до боротьби за волю і державну незалежність!

Що за зміна, — це безперечно заслуга XIII Конгресу Українців Америки.

Так само повернуться до УККА всі ті товариства, які з респекту до УНСоюзу залишили з ним УККА. — До УККА повернуться ті організації, яких статутіві завдання відповідають статі 2-й статуту УККА — боротьбі за національні права, за нашу державність; повернуться комбатантські організації, Союз Українок, Пласт і подібні. Залишуться поза системою УККА політичні організації, яких завдання — цілі не покриваються з 2-гою статтею статуту УККА. Їхні цілі є інші і тому їх засоби для осягнення тієї цілі є інші. Тому, що завдання організації, які покинули УККА, є різні і їх статутіві цілі годі узгіднити, — до заснування другої централі не прийшло і ніколи не прийде.

А тепер у мене ще один апель до керівних органів УНСоюзу.

В англійській тижневику „Свободи“ з дня 12 квітня 1981 року появилася нотатка, що у 1982 році появиться перший том „Енциклопедії про Україну“ в англійській мові, який буде перекладом „Енциклопедії Українознавства“ ЕУ-2. Головним редактором є проф. Володимир Кубійович, співредактором проф. Василь Маркусь, а асистентом редактора Юрій Луцький.

Знову піде у світ твердження „Енциклопедії Українознавства“, тим разом в англійській мові, що на наших землях є українська держава, правне продовження УНР. — Піде у світ теза проф. Маркуся;

котрий на протязі свого життя такі займав становища у тій справі і так міняв мотиви своєї тези.

Подаю їх у хронологічній порядку:

1) У „Феніксі“, в числі 1 ц 1951 р. він писав так: „УСРСР формально є державою, але тільки в розумінні советського права і практики. Ані наявність окремої конституції, ані представництво УСРСР в ОН не закривають одного факту, а саме абсолютного браку суверенности влади УСРСР“.

2) У статті під наголовком „Україна у міжнародних взаєминах“, поміщеній у „Правничім Віснику“ з 1971 року, але переданій мені до друку вчасніше, правдоподібно у 1962 році, він писав, між іншим, так: „У Москві створено очолювані Сталіном „українські червоні полки“ з таким національним складом: 80% росіян, лотвиїв, китайців і угорців, які розпочали наступ на Україну. — Росія виграла війну, окупувала Україну і встановила свою колоніальну адміністрацію“.

3) В „Енциклопедії Українознавства“, в оспореній тезі, у кінцевім уступі своєї статті приходить Маркусь до такого заключення: „Незважаючи на зміну уряду і режимів на Україні, з 1917 року існує тяглість (континуїтет) та переємність (сукцесія) українських держав УНР — Укр. Держава — УНР — УСРСР, задокументована в різних конституційних і міжнародних правних актах“.

4) Коли ми у нашім елябораті зажадали, щоби він подав ці конституційні і міжнародні акти, на підставі котрих наступило переємство держав, він змінив мотиви своєї тези. У своїй статті, поміщеній у „Вістях зі Сарселю“ 3 листопада 1979, у числі 21, яка була відповіддю на наш еляборат, він під точкою 9) дослівно пише так: „Знов же з технічного боку постала українська держава, якої існування припинилося у 1923 році“. Як з технічного боку постає держава, — він не пояснив. Тим разом він уже пропустив ті чотири переємства, про які згадував в оспореній тезі, і зараз твердив, що УСРСР є продовженням УНР, при чому сам признав, що „це продовження не є так очевидне і виразне, як то буває в інших ситуаціях“. Згідно з приписами міжнародного права, і я думаю це є неспірне, що коли одна держава є продовженням другої, то держава, котра є продовженням, переймає права і обов'язки попередньої держави. У нашій відповіді на його статтю ми представили, в який спосіб це перейняття відбулося. Ілюструє найкраще його „Маніфест Тимчасового Робітничого Уряду України“ з дня 28

листопада 1918 р., виданий нібито українським урядом, коли він був поза українською територією — на терені Росії. Звучав він, між іншим, так, наводжу відповідні уступи:

3) ВСІ ЗАКони, НАКАЗИ, ДОГОВОРИ, ПОСТАНОВИ І РОЗПОРЯДЖЕННЯ як гетьмана та його агентів, так і Центральної Ради та її агентів, ВВАЖАЮТЬСЯ НЕЗАКОННИМИ І НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ВИКОНАННЮ.

4) Всякий, хто примушує або умовляє виконувати розпорядження гетьмана або Центральної Ради, або їх агентів на місцях, ПІДЛЯГАЄ РОЗСТРІЛУ НА МІСЦІ.

Коли ми пригадали авторові тези, як це продовження відбулося, він змінив знову мотиви тези.

5) У „Канадійським Фармері“ число 33 з 1980 року він твердить, що коли новий режим має де факто контролю на території держави, не має видимого і ефективного опору проти нього, тоді той режим вважається легітимним. Він признає, що Україна є окупована, але нібито замалий опір проти насилля робить окупанта... легітимною українською державою!

У цій останній інтерпретації легітимності окупанта автор тези осягнув вже вершка своїх комбінацій. Поминаючи саму правну нісенітницю легалізованої окупації, страшні втрати в людях, яких український нарід зазнав і стало має, — є видимим і наявним доказом його опору. Автор тези не взяв до уваги листи порушень „соціалістичного законодавства“, яку Хрущов проголосив дня 25 лютого 1956 року на засіданні XX конгресу комуністичної партії, а саме, що люди були розстрілювані на наказ влади безпеки, що НКВД складало списки осіб, котрі підлягали військовим судам, де присуд був згори передбачений; що на підставі закону Кірова з дня 1 грудня 1934 року обвинувачені могли бути суджені на підставі сумаричного поступування, і т. д. Всі ці порушення „соціалістичного законодавства“ були стосовані до людей, які ставили опір. Спротив не є легкий при таких способах покарання, як штучний голод, коли згинуло 6 мільйонів людей, виселювання цілих просторів, заслання до далеких таборів ув'язнення сотень тисяч людей. Як можна вимагати ще більшого опору, ще більших жертв?

Редакція „Енциклопедії“ за всяку ціну хоче втримати тезу, яка іде по лінії ворога, — загарбника нашої Батьківщини. Так оцінила тезу Курінна Рада 2-го куріня У.Л.С.-ок. „Ті, що преблі рвуть“ і в

листі до проф. Кубійовича зазначила, що це становище „Енциклопедії“ може мати дуже від'ємні впливи на формування національних переконань нашої доростаючої молоді.

Тоді, коли наші борці на рідних землях, у тому й Українська Київська Гельсінкська Група, твердять, що Україна є російською колонією і так просять зареєструвати її в ООН, наша „Енциклопедія“ на еміграції завзято обстоює становище, що на наших землях є українська держава, яка є правним продовженням УНР.

Проф. Кубійович відкинув загально прийнятий еляборат Товариства Українських Правників, який потвердили і доповнили своїми думками такі визначні правники, як проф. Лев Окіншевич, колишній член Української Академії Наук в Києві, проф. Микола Чубатий, довголітній голова НТШ у ЗСА, автор. 7-томової праці „Україна в добі Директорії делегат ЗУНР на свято проголошення Соборности України, проф. Яків Зозуля, член Центральної Ради, проф. Матвій Стахів, довголітній чолова НТШ і автор. 7-томової праці „Україна в добі Директорів УНР“, проф. міжнародного права Олександр Марітчак — посол УНР та Ліги Націй, проф. Юрій Фединський, проф. Богдан Цюцюра, проф. Юрій Старосольський, д-р Денис Квітковський, радник Дмитро Левчук і інші.

Не помогли також писемні звернення УККА і СКВУ в тій справі. Проф. Кубійович, маючи запевнену фінансову поміч УНСоюзу, не дбав про опінію української громади, хоча не було ні одного голосу в обороні його тези.

Але зараз, коли Народний Союз у своїй відозві, підписаній найвизначнішими членами президії своєї управи, ствердив, що на наших землях є московсько-большевицький поневолювач і заплянував змобілізувати 4000 нових членів для боротьби з ним за нашу волю і державність, — трудно припустити, що на другий рік тої самий Народний Союз видасть „Енциклопедію“, в котрій буде написано, що на наших землях є українська держава, правне продовження УНР. Наше національне і наукове життя стало менше серйозне, але може не аж до такої міри.

Тому хочу звернути УНСоюзові задалегідь на це увагу, бо як книжка буде надрукована, то буде вже запізно.

Питання правного статусу УССР є питанням принциповим і як це принципове питання буде виріше-

С. Караванський

ЧЕРВНЕВІ СПОГАДИ

Слово виголошене 28 червня 1981 р. на Святковому Сході (зібранні) у Філядельфії з нагоди 10-річчя відновлення Української Державности.

Слово спогад можна розуміти по-різному. Можна розуміти його як спомин про певну подію, і можна розглядати його як слід, який лишила у нашому житті згадка про ту чи іншу подію.

Я не маю споминів про червень 1941 року, бо не брав там участі, але спогад про відродження української державности у січні 1918 року, спогад про утворення Карпатської України і спогад про проголошення Української Держави 1941 року завжди жили в моїй свідомості.

Спогад про ці події супроводив кожен крок мого життя. Він був зі мною, коли в 1942-1944 рр. я брав участь у підпіллі ОУН в Одесі. Він був зі мною, коли я сидів у табірних карцерах і тюрмах за участь у страйках та заворушеннях.

Цей спогад був зі мною, коли я писав заяви на захист української мови, а потім з таборів свої поезії та протести, за що був жорстоко покараний.

Але, говоривши про червневі спогади, хіба можна обмежитись прикладом однієї людини?

Спогад, про червень 1941 року надихає усіх учасників підпільної боротьби 1941-1951 рр., в тому числі і тих, які сидять нині у цій залі. Він надихнув їх чинити героїчний масовий опір червоним кремлівським іперіялістам.

Цей спогад надихнув невмирущу легенду ХХ століття — Українську Повстанську Армію.

Цей спогад живе в акціях на захист політ'язнівців на Воркуті, на Колимі, у холодному Норильську і потряс усю советську імперію страйками, бунтами та заворушеннями, які прокотилися таборами і тюрмами СРСР після смерті Сталіна, змусивши злочинну кремлівську мафію провести амністію політ'язнів.

не по лінії ворога (так оцінили Курінна Рада Пласту ту тезу „Енциклопедії Українознавства“), тоді „Енциклопедія“ принесе нам радше шкоду як користь — велику шкоду Україні серед державницького англomовного світу.

Цей спогад жив у серцях репресованих повстанців — членів та нечленів Української Гельсінкської Групи — котрі в умовах геноциду і терору КГБ боронять права українського народу.

Цей спогад живе в поезіях В. Стуса і М. Руденка, в заявах Ю. Бадьо і о. В. Романюка, у діях В. Чорновола, у кипучій діяльності 76-літньої Оксани Мешко і у вчинках 19-літнього Володимира Січка.

Цей спогад живе в акціях на захист політ'язнів з боку еміграції.

Цей спогад у шляхетному вчинку М. Підсадного, що зголосився відбути строк ув'язнення за Ю. Шухевича.

Цей спогад у рішенні Канадського Визвольного Фронту пікетувати Советське посольство в Оттаві.

Цей спогад у діяльності Комітетів Оборони Українських Політ-в'язнів, в тому числі і в діяльності Філядельфійського Комітету Оборони національних і людських прав в Україні.

Згадуючи про це сьогодні, хочеться, щоб таких спогадів було більше та більше.

Українських патріотів, які караються в тюрмах СРСР — сотні. Хай же приклад М. Підсадного підхоплять десятки і сотні патріотів на еміграції!

Хай більше і більше звернень і закликів надходить до урядів ЗСА, Канади та інших країн з протестами проти репресій в СРСР!

Хай у цю кампанію включаться Ієрархи Українських Церков, взявши під захист мучеників Б. Ковгара, А. Лупиноса, В. Рубана, Й. Терелю та інших які зазнають тортур і знущань у психолікарнях СРСР!

Хай на адреси українських патріотів та їхніх родичів йдуть та йдуть листи привітання і поздоровлення!

Хай у кожному стейті Америки українці вимагають, щоб стейтові уряди виступали на захист репресованих українців!

Хай жіночі організації стають на захист О. Мешко, О. Попович, А. Михайленко!

Хай студентські товариства захищають студентів Січків!

Хай наукові організації захищають науковців З. Антонюка та В. Лісового!

Уся ця діяльність буде згадкою про січень 1918 та червень 1941 років.

Хай же ніколи не гасне спогад у наших серцях!

Хай стане він дороговказом для молодшого покоління!

Ділимося з націоналістичним активом і всією українською громадськістю болючою вісткою, що 18 серпня 1981 в Чикаго, ЗСА, після важкої довготривалої недуги відійшла від нас назавжди

сл. пам. мгр УЛЯНА ЦЕЛЕВИЧ-СТЕЦЮК

Член Проводу Організації Українських Націоналістів (ОУН), одна з найвизначніших українських політичних і громадських діячок.

Покійна народилася в Чикаго 1915 р. 10-річною дівчинкою повернулася з батьками на Україну, де закінчила вчительську семінарію у Стрию й доповнила гімназію в Дрогобичі, а студії історії на Львівському університеті. Уже за гімназійних часів була причасна у підпільній націоналістичній діяльності, зазнала переслідувань польської окупаційної влади. Була начальницею „Сокола“ в Стрию. Під час російської окупації ЗУЗ мусіла перейти на ОЗУЗ (Лемківщину), де у пляні ОУН розгорнула широку діяльність. З вибухом війни 1941 була учасницею Похідної Групи ОУН на ОСУЗ — цієї Політичної Армії Хоробрих у відбудові Держави. У час цієї діяльності ув'язнена німцями. Згодом працювала організаційною референткою в центральній жіночій секції опіки над полоненими, хворими, в'язнями, використовуючи поїздки для підпільної роботи ОУН-УПА. Велика мандрівка, після втрати чоловіка, привела її з донечкою Ларисою до табору в Німеччині, де як американська громадянка, проводила успішні заходи в американських військових чинників припинити видавання наших людей більшовикам.

Поворот дівчинкою на Україну мав вирішальне значення для формування індивідуальності Покійної. Вона виростала серед бурхливого революційного оточення націоналістичної молоді, яка надавала ідейно-моральний тон українському життю. Велична динаміка покоління тридцятих років полонила її душу назавжди, увіллявши в Неї дух самопожертви, ризику, жертвенності.

Покійна впродовж свого життя була великою жінкою з характером революціонера, з захопленням ідеєю типу неофітів, без крихітки егоїзму, що було

типовим для епохи тридцятих років, коли передусім йшлося про перевиховання народу в дусі героїки життя, з вірою у свою правду, в невмирущість ідеї України.

Покійна віднаходила себе у праці й боротьбі за визволення Вітчизни. Вона — один з найстарших членів ще з Рідних Земель. Вона — високої класи організатор жіночих кадрів ОУН, а передусім невтомний, повний винахідливості трудівник і надзвичайно талановитий міжнародно-політичний діяч, пропагатор ідеї Української Самостійної Соборної Держави і розвалу російської імперії на національні незалежні держави усіх поневолених народів. Це один з найкращих організаторів Антибільшовицького Бльоку Народів (АБН) пробойовик цієї ідеї в найпотужнішій державі світу. 20 років — незмінна голова Української Станиці АБН на Ілліной. Вона завжди йшла на високу якість, гідну справи великої нації, гідну революційної ОУН.

Як довгорічна голова ОЖ ОЧСУ, Вона надала цій формации ролю зовнішньо-політичного авангарду ООЧСУ. Зовнішньо-політична діяльність була її стихією.

Як член Проводу революційної ОУН Вона завжди стояла вірно й твердо на безкомпромісових позиціях до ворогів України й до всякого опортунізму, що рівнобіжно до героїки кадрів, зробило ОУН великою в історії України.

Відійшла з наших рядів одна з найбільше маркантних постатей жінок з провідницькими здібностями і твердістю характеру та мужністю борця.

У час невилікувальної недуги Вона невтомно, хоч фізично слаба, керувала працею свого ресорту. Трагічна смерть її єдиної доні не зламала її, а з ще більшим завзяттям Покійна йшла назустріч своїм обов'язкам націоналістки.

ОУН і АБН понесли велику втрату, але приклад її жертвенності і відданості справі визволення буде поривати молодших іти її слідами.

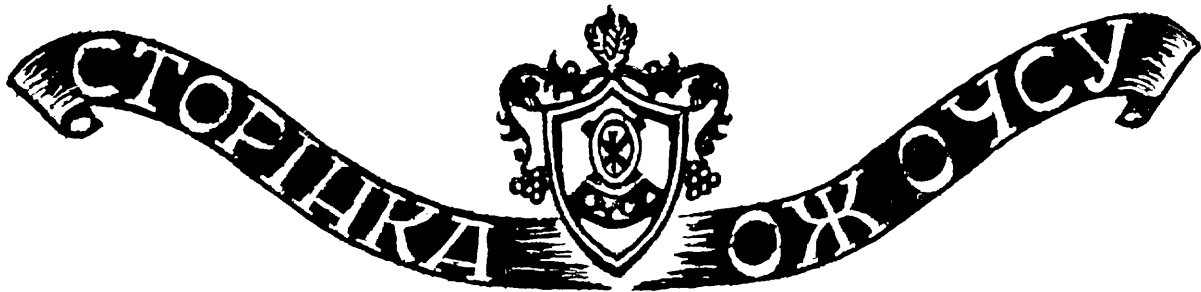
Провід складає вислови найсердечнішого співчуття дорогому Другові мгрові Андрієві Стецюкові й усій Рідні Покійної.

Вічна пам'ять і слава їй! Хай чужа земля буде їй легкою!

Похорони відбулися в суботу 22 серпня 1981 в Чикаго.

ПРОВІД
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ
(ОУН)

Хай вічно живе ідея Української Державності!
Хай живе Самостійна Україна!
Слава Україні!

ПРОЩАЛЬНЕ СЛОВО НАД ДОМОВИНОЮ СЛ. П. П. УЛЯНИ ЦЕЛЕВИЧ-СТЕЦЮК

Всесвітліші Отці,
Дорогий друже магістре Андрій Стецюк,
Дорогі члени родини,
Достойна Громадо!

Нині ми прощаємо незвичайну людину. Коли б наша дорога і незабутня подруга Уляна Целевич народилася в сиву давнину, вона напевно була б амазонкою в українських степах... Коли б вона народилася за Козаччини, то не завагалася б висадити в повітря замок, разом із собою, в обороні Буші, в бою за Батьківщину... Коли б вона народилася з талантом письменниці — ми мали б новітню Лесю Українку...

Уляна Целевич народилася в Америці, у місті Чикаго (28 квітня 1915 року) — вироста і виховалась в Україні не лише на провідну українську діячку, а на політичну діячку загальнолюдського масштабу, на провідницю українського і світового передового жіноцтва в боротьбі за ліквідацію московської колоніальної імперії!

Із дуже молодих літ подруга Уляна була активною членкою ОУН. Під час Другої світової війни вона була однією з нечисленних жінок, які йшли із Заходу на Схід у похідних групах, несучи до своїх рідних братів і сестер безсмертні ідеї Хмельницького і Мазепи, Шевченка і Франка, Симона Петлюри і Степана Бандери.

Подруга Уляна у місті Дніпропетрівському, напившись святої води ріки Дніпра, — розвинула в підпіллі проти фашистів і комуністів надзвичайну діяльність. Поет-патріот Михайло Пронченко, розстріляний згодом німцями-фашистами, покійний уже професор Олійниченко, славної пам'яті друг-професор Іван Вовчук та інші діячі — це були ті лю-

ди, яких вогнем свого великого серця запалила до героїчної праці для України наша незабутня Подруга.

Вона була переслідувана фашистами — і зуміла вирватися на волю. Її не залякали переслідування: на Заході України Уляна Целевич знову поринула в підпільну революційну працю...

А на еміграції, зокрема в Чикаго, подруга Уляна проробила величезну роботу, зокрема по лінії зовнішнього сектора Антибольшевицького Бльоку Народів, Комітету Тижня Поневоленоих Націй... Як член Головного Проводу жіночої сітки ОУН, магістер Уляна Целевич була надхненницею створення Об'єднання Жінок ОЧСУ, була душею українського націоналістичного жіноцтва, яке вона невтомно вела на масові демонстрації, на голодівки в обороні національно-державних прав України, якому відчинила двері до Білого Дому і до Капітолію у американській столиці...

Ще так недавно, борячися з невилікувальною хворобою, подруга Уляна виступала із полум'яним словом жінки-патріотки на з'їзді ОЖ ОЧСУ в Нью-Йорку. Ще так недавно вона шкодувала, що не могла фізично взяти участь у святкуванні сорокової річниці проголошення Української Держави у Львові в червні 1941 року, що не могла на святі особисто привітати Провідника Революційної ОУН, Прем'єра Уряду вільної України Достойного Ярослава Стецька...

Хвороба була довга і важка — і подруга Уляна боролася проти неї, як усе своє полум'яне життя боролася проти ворогів України.

Поруч із нею незмінно стояв її муж і друг — Магістер Андрій Стецюк. Дружина всеціло віддавалася справам української визвольної політики, а він

ВІДДІЛ ОЖ ОЧСУ В ГАРТФОРДІ ВШАНУВАВ СВ. П. УЛЯНУ ЦЕЛЕВИЧ-СТЕЦЮК

Дня 30 серпня ц. р. у церкві св. Михаїла відслужено торжественну Службу Божу і Панахиду за св. п. Уляну Целевич-Стецюк. Взяли участь члени Відділу ОЖ ОЧСУ, члени ОУВ Фронту та члени української громади, які віддали останню прислугу незабутній Подрузі, яка посвятила все своє життя на службі Батьківщині. До св. причастія приступили всі члени Відділу ОЖ ОЧСУ.

Потім у залі Парохіяльної Школи була тризна, в якій взяло участь понад 150 осіб старших і молоді.

Тризну відкрила голова Відділу п-га Софія Радьо. По одноквилинній мовчанці вона, схарактеризувавши св. п. Уляну Целевич, вичислила її заслуги перед спільнотою та Батьківщиною, котру вона так широко любила. Голова розказала про загальний перебіг величавого похоронного церемоніалу та прочитала вірш культ-освіт-реф. Чикагівського Відділу п-ги Краляки, присвячений покійній Уляні.

З черги голова попросила до слова голову 5-го Відділу ООЧСУ д. Петра Шагая. У короткій змістовній формі він розказав учасникам тризни про життєвий шлях св. о. Уляни Целевич-Стецюк, та її капітальний вклад в боротьбу за українську визвольну справу. Закінчуючи своє слово, голова підкреслив, що Уляна Целевич належала до тих рідкісних ідеалістів, які зарання дістають прикмети кришталевого характеру, провідницький хист, та які ніколи не знають, що таке покора чи упадок.

Третьою промовляла містоголова Відділу ОЖ ОЧСУ поетеса Ольга Лубська-Хімчак, яка персонально знала покійну Уляну з давнього часу. Подруга О. Лубська ширим словом розповіла про діяльність св. п. Уляни для української визвольної справи, зазначивши незаступимість її особи, якраз під цю пору їй так потрібно, тих велетнів духа, що добро нації ставлять понад все, понад власне життя.

На закінчення учасники тризни відспівали „Ви-диш, брате мій...“, а відтак подруги ОЖ ОЧСУ гостили присутніх кавою і солодким.

Під час перекуски присутні оглядали світлини з похорону нашої незабутньої Подруги Уляни. Започатковано збірку на Фонд Волі, якого Покійна була співосновником та постійним членом Дирекції.

П. Шагай

ОСТАННЯ СПРАВА

Могилу сл. п. Уляни Целевич-Стецюк вкрили квіти. Над її могилою плакали друзі. Пращали її не лише однодумці. Навіть ті, що з нею не погоджувались, прийшли віддати останню послугу.

Сл. п. Уляна мала багато приятелів серед американських політиків. Між ними конгресмен Генрі Дж. Гайд, який за приводом Покійної дуже спричинився до популяризації імен визначних українських політичних в'язнів в Конгресі. Він зайнявся справою поета Василя Стуса, з трагічною долею якого познайомила його сл. п. Уляна, вже тоді важко хвора. Конгресмен Гайд вислав 3 серпня ц. р. листа до Брежнєва, копію якого він приніс, разом із вінком на могилу своєї приятельки. Подаємо переклад цього листа:

„Москва, Кремль, ген. секретареві Л. І. Брежнєву.
Дорогий Пане!

Стурбований постійними порушеннями людських прав громадян у цілому світі, я звертаю Вашу увагу на справу Василя Стуса, українського поета і письменника. Василь Стус засуджений на десять років таборів суворого режиму і п'ять років заслання за свої переконання. Цей присуд є абсолютним порушенням 19 параграфу „Деклярації Людських Прав“, який каже: „Кожний має право свободи думки і вислову“. Василь Стус є членом Української Групи Сприяння Гельсінкським Угодам, один з 32-ох зберігачів тих угод, що відбуває термін ув'язнення і заслання в Советському Союзі.

Стурбований станом його здоров'я, прошу переглянути його справу, звільнити його без застережень і дозволити йому з родиною емігрувати до країни його вибору.

З пошаною

Генрі Дж. Гайд

Вашингтон, 3. серпня“.

Це була остання справа сл. п. Уляни, яку вона вже не змогла довести до бажаного закінчення.

ЗРАЗКОВИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ

П. Григорій Бура з Джерзі Сіті в пам'ять сл. п. Уляни Целевич-Стецюк пожертвував 100 дол. на Дім Організації Українського Визвольного Фронту в Нью Йорку.

Щира подяка!

ВІДЗНАЧЕННЯ АКТУ 30-ГО ЧЕРВНЯ В БАЛТИМОРІ

Балтимор гідно відзначив Акт відновлення Української Держави у Львові 30 червня 1941 року. Свято в ініціативи Організації Визвольного Фронту, під патронатом Відділу УККА, відбулося 28 червня в Домі Української Молоді.

Свято відкрив коротким словом голова 14 Відді-

Алла Коссовська

ТАКА ВОНА БУЛА...

Присвячено св. п. Улянї Целевич

Вона вмирала, молода і гарна,
А ми не вірили, ми вірять не хотіли...
Зусилля лікарів ішли намарно,
Вона вмирала, молода і гарна,
Спинити смерть вони були безсилі...
Бо бачила вона в остатній смертний час?
Можливо, здійснення священної ідеї,
Можливо, прапори над вільною землею
Блакитно-жовті, наші прапори?
Тоді і смерть була для неї легка,
Бо тим вона жила, із тим вона вмирала,
Бо все своє життя для цього працювала
І з тим від нас назіки відійшла...
Завжди була підтягнена, струнка,
Завжди одягнена і модно й елегантно,
В своїх простих, добірливих суконках,
Вона не втратила жіночости таланту.
І, в той же час, була, як чоловік,
І вольова, і дуже сильна духом,
І ввесь свій вік, свій недожитий вік,
Була стрілою в безперервнм русі,
Стрілою, що летить до світлої зорі,
Яку не сплять жадні перепони,
Бо ця зоря, за людським й божеським законом,
Колись Народу нашому засяє назавжди!

ПОКИНУЛИ КОМУНІСТІВ

Із так зв. Світової Ради Церков, яка всюди підтримує комуністів, вийшла в 1981 році американська Армія Спасіння, котра допомагає людям, але не комуністичним нелюдам.

лу ООЧСУ п. Володимир Стельмах і представив головного промовця проф. Симона Вожаківського.

Проф. Симон Вожаківський докладно наświetлив передісторію і обставини, в яких відбулося проголошення Акту, в яким задокументовано, що волею Українського Народу Організація Націоналістів під проводом Степана Бандери проголосила віднову Української Держави. Національними Зборами, що відбулися у Львові, в домі „Провіти“, провадив Достойний Ярослав Стецько. Збори уповноважили його творити Уряд. Шановний промовець згадав і про пастирські листи Митрополита Кир Андрея Шептицького і Єпископа Луцького Полікарпа.

Не було б Акту 30-го червня — не було б УПА, що понад 10 років кров'ю боронила Акт 30 червня; не було б УГВР і не було б АБН, що вже 35 років очолює Достойний Ярослав Стецько і в світі ширить правду про Україну.

У мистецькій частині на гарно вдекорованій сцені, що зображувала Львів під час проголошення Акту, намальованій артистом-малярем Теодором Кузьмовим, виступав хор ООЧСУ (двічі) у супроводі Гуртка Бандуристів під диригентурою інж. Мирослава Гнатишина, який відспівав пісні в обр. Мирослава Гнатишина, Людкевича, Фоменка, Витвицького, Тараса „Український народ, вставай“ — слова з пісенника УПА, музика Симона Вожаківського. Успішно виступала оперова співачка, сопрано Світляна Вожаківська-Тонкошкур, при акомпанієменті п-ї Лілі Казанської. Спів і присутнього композитора, якого представив Василь Тимюк, публіка прийняла гучними оплесками. Вірш Я. Орлика „30 червня“ з чуттям деклямувала мгр. Катруся Нюні-Попович. Танцювальний гурток Осередку СУМА „Лиман“ під кер. інструктора Ореста Ласюка гарно затанцював „Гречаники“.

Публіка дякувала виконавцям оплесками за кожену точку. На кінець голова Відділу ООЧСУ подякував проф. С. Вожаківському за цінну промову, диригентів хору інж. Мирославі Гнатишинові за мистецьке підготування бандуристів і хору, і всім виконавцям за прекрасне виконання програми.

Цю успішну імрезу закінчено відспіванням Українського Національного Гимну, що його заintonував хор, а підхопила публіка. — В. Т.

КОНГРЕС ЗСА СХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ В ОБОРОНІ ЮРІЯ ШУХЕВИЧА

У висліді послідовних заходів Українського Конгресового Комітету Америки, зокрема президента УЖКА проф. Лева Добрянського, Конгрес ЗСА схвалив резолюцію (Г. Конг. Рез. 111) проти советського трактування Юрія Шухевича, домагаючись звільнення Юрія Шухевича і дозволу емігрувати з ридиною з ССРСР.

Резолюцію, яку Конгрес схвалив 21 вересня ц. р., запропонував конгресмен Заблоцький, а підтримав її ряд конгресменів. В резолюції сказано:

„Тому що Юрій Шухевич відбуває тепер 28-й рік ув'язнення, перебувши на волі лише 4 роки від 1948 року, дати його першого ув'язнення урядом Советського Союзу; Тому що єдиною основою ув'язнення Юрія Шухевича є його відмова засудити ідеали українського націоналізму і дії свого покійного батька Романа Шухевича, українського борця за волю; Тому що таке ув'язнення насилує зобов'язання щодо свободи думки, совісти, вислову, релігії та еміграції, прийняті Советським Союзом участю і підписанням Універсальної декларації людських прав, Міжнародної угоди про громадські й політичні права, Заключного акту конференції у справі безпеки і співпраці в Європі та Конституції ССРСР; Тому що Юрій Шухевич хворів на різні важкі хвороби, як виразка шлунка, хвороба серця, зору й зубів і не має відповідної лікарської опіки у в'язниці; і тому що Юрій Шухевич зрікся советського громадянства і став членом української громадської групи для підтримки застосування Гельсінкських угод; хай буде схвалене Палатою Репрезентантів (а також Сенатом), що Конгрес погоджується, що —

1. Уряд Советського Союзу має виконувати свої зобов'язання щодо Універсальної декларації людських прав, Міжнародної угоди про громадські й політичні права, Заклучного акту конференції у справі безпеки і співпраці в Європі, та Конституції ССРСР, забезпечивши відповідну лікарську опіку Юрієві Шухевичеві, звільнити Юрія Шухевича з ув'язнення і дозволити йому та його родинні емігрувати в Советського Союзу до вибраної ними країни.

2. Президент ЗСА повинен висловити урядові ССРСР сильний і постійний спротив ЗСА у справі ув'язнення й знущання над Юрієм Шухевичем.

3. Президент ЗСА повинен повторно довести до відома урядові ССРСР, що у своїй оцінці взаємин з іншими країнами ЗСА братимуть до уваги те, якою мірою ті країни виконують свої зобов'язання щодо міжнародного права, зокрема щодо людських прав“.

Сек. 2. Службовець Палати Репрезентантів має переслати копії цієї Резолюції амбасадорові ССРСР у ЗСА та голові президії Верховного Совета.

Президент УЖКА проф. Лев Добрянський робить дальші заходи для схвалення подібної резолюції в Сенаті. Підтримуємо їх листами до сенаторів!

КОМІТЕТ

для організації демонстрації у день 7-го листопада, проти московської імперії, створений 9. 13. 1981 року на нараді представників організацій Українського Визвольного Фронту:

Вожаківський Симон, голова — ГУ ООЧСУ.
Шпонтак Михайло, заст. Голови — АБН.
П-і Нестерчук Марія — заст. Голови — ОЖ ОЧСУ.
Др. Бнх, заст. Голови — ООЧСУ, Пасейк.
п. Шагай Петро, заст. Голови — ООЧСУ, Гартфорд.
п. Майчук Михайло, заст. Голови — ООЧСУ, Філадельфія.
Інж. Івашків Є. та Галатин М. — секретарі, ООЧСУ, ТУСМ.

КОМІСІЯ ЗОВНІШНІХ ЗВ'ЯЗКІВ

Шпонтак Михайло, голова — АБН
Потапенко Борис, заст. голови — ТУСМ ГУ.
Буртик Іван, секретар — ООЧСУ, Пасейк
Лозинський Аскольд, член — СУМА ГУ.
Прятка Андрій, член — ТУСМ ГУ.
Зварич Ігор, член — ТУСМ ГУ.
Степаняк Дарія, член — АБН.

КОМІСІЯ ІНФОРМАЦІЇ

Полтава Леонід, голова — АДЖК ГУ.
Богай Дмитро, секретар — ООЧСУ.
Олещук Теодор член — СУМ-А ГУ.
Рожка Осип член — СУМ-А ГУ.
Басняк Нестор член — ООЧСУ, Ірвінгтон.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ

Б. Гаргай, голова — СУМ ГУ.
Весилік Корнель, заст. голови — СУМА, НьюЙорк.
Іванків член — ООЧСУ, Пасейк.
П-і Софія Радьо член — ОЖ ОЧСУ, Гартфорд.
Наконечний Юрій — СУМА, Філадельфія.
Вітюк Іван член — ООЧСУ, Озон Парк.
Пиль Кирило член — ООЧСУ, Н. Й.
Корнило Мар'ян член — ООЧСУ, Ірвінгтон.
Ділай член — УПА
Шубак Антін член — ООЧСУ, Джерзі Сіті.

ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ АКТУ ВІДНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ У САН ФРАНЦІСКО, КАЛ.

Вся організована українська громада Сан Франціско й околиці, т. зв. Бей арея, взяла участь у святі відзначення Акту відновлення Української Держави з його сорокріччя, що його Відділ ООЧСУ на північну Каліфорнію підготував на 12 липня 1981 р. у залі Укр. Кат. Церкви, при Брасел вул., Сан Франціско.

Відсутніми були тільки ті, котрі говорять про Україну, але Самостійної не бажають.

Свято почалося Торжественним Богослуженням в намірені українського народу в Укр. Кат. Церкві Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії о год. 11:30 рано, що її відправив парох о. крил. д-р А. Микита. Відповідна проповідь о. пароха, до хвилини дня, ще більше піднесла святочний настрій. Відправлена панахида, зараз після Служби Божої, за улавших борців за волю України, зросила не одне лице кристалевою сльозою. Після „Боже Великий“ публіка перейшла до церковної залі. Там по смачнім обіді, приготованім панями членкинями та прихильничками ООЧСУ, п. Я. Блишак, майстер церемонії, привітав присутніх і відкрив офіційну частину свята. Він вияснив значення свята й попросив молодого правника д-ра Андрія Сорочківського, виголосити промову.

Промовець з'ясував важливість відновлення Акту державності 30-го червня 1941 в аспекті міжнародного права.

Нарід, який хоче жити своїм самостійним життям, веде завзяту боротьбу з окупантами ріжними способами. Зазнає великих жертв крові, але „справжня

свобода і справжнє щастя прийдуть лише тоді, коли возволиться моя Батьківщина Україна“ (І. Кандиба) та буде визнана й прийнята як самостійна в орбіту держав світу, — подав у своїй аналізі прелегент. Для остаточного осягнення нашої Самостійности нам конче потрібно знайти якнайбільше приятелів у сім'ї вільних держав світу, що вповні зрозуміють нашу святую мету й навчені історичними фактами не повторять помилок попередників (Наполеона, Гітлера), а використають національний потенціал уярмлених народів у боротьбі з найбільшим ворогом вільного світу — большевицькою Москвою.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Мирослав Белзак

НОВА УПРАВА 33 ВІДДІЛУ ООЧСУ

Відзначено 20-ліття діяльності 33 Відділу

У Сомервілл, Н. Дж., відбулась у березні ц. р., в приміщенні українського підприємця-власника, річні загальні збори 33 Відділу ООЧСУ, які відкрив п. Григорій Добуш. Присутні, між ними і гості та представники громадських і жіночих орг-цій із Нью Бронсвіку і Менвіллію — відділи УККА та СУА, вшанували вставанням пам'ять спочилих друзів: Василя Ясінського, Володимира Тернопільського, Григорія Лесика, Стефана Мельничука та члена ОУН, довголітнього члена ГУ ООЧСУ і Почесного члена Відділу сл. п. інж. Анатолія Гончаріва.

Зборами провадила президія у складі: В. Матіїв, М. Ровенко, Я. Яцусь. Після звітування членів Управи за останню каденцію і за 20 рр. діяльності 33 Відділу, — уділено абсолюторію уступаючій Управі одноголосно. Потім на пропозицію номінаційної комісії було вибрано нову Управу в такому складі: голова Г. Добуш, заступник В. Матіїв, секретар Я. Івахів, фін. реф. Вол. Коверко, члени — С. Кинік, П. Панькевич, М. Вітик, М. Ровенко, М. Захарко, В. Колтовський. Контрольна комісія: голова Василь Хомут, М. Хомут, М. Луцик. На пропозицію п. Михайла Слободяна (телефонічно, через хворобу) учасники зборів одностайно схвалили ре-

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ

Хоманчук Микола голова — УККА, Н. Й.
 Качор Богдан заст. голови — ООЧСУ, Н. Й.
 Винник Іван член — ООЧСУ, ГУ.
 Вітенко Микола член — ООЧСУ Асторія.
 Лозинська Марія член — ОЖ ОЧСУ, Н. Й.
 С'ррий Мірон член — ООЧСУ, Байон.
 Мельник Тімш член — ООЧСУ, Гартфорд.
 Макар Іван член — ООЧСУ, Картерет.
 П. Янів, член — ООЧСУ, Картерет.

Багатотисячна антимосковська демонстрація в листопаді 1981 р. в Нью Йорку відбулася надзвичайно успішно, з відгуками, радіо, преси й ін. Докладніше буде у „Віснику“ ч. 1. 1982 р.

ІЗ ЗВЕРНЕННЯ ЕКЗЕКУТИВИ УККА В СПРАВІ ЗБІРКИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Вельмишановні Пані й Панове!

В місяці жовтні ц. р. Український Конгресовий Комітет Америки розпочав осінню кампанію збірки Українського Народного Фонду, єдиного джерела фінансових прибутків УККА. Свідома й патріотична українська Громада щороку вможливує своїми жертвами працю УККА в користь української визвольної справи й української спільноти в Америці.

Перед нами важливі завдання. В Україні панує московський окупаційний режим безоглядного національного, культурного, релігійного й соціально-

золюцію, в якій, як члени УНС, засуджують розбивацькі дії президента УНС І. Фліса щодо УККА та ОУВФронту. Збори закінчились відспіванням „Не пора“.

Потім у великій залі відбулася товариська зустріч на відзначення 20-ліття діяльності 33-го Відділу ООЧСУ. Програмою при вечері провадив д. Я. Івахів. Виступали бандуристи „Юні орли“ з Пасейку, під мист. керівництвом п. Володимира Васькова — сумівки і сумівці Орися Химера, Стефа Лучка, Петро і Юрій Лучки, збираючи гучні оплески дячної залі. Крім писаних привітів, виступали особисто: голова Відділу УККА в Нью-Бронсвік — Бавнд Брук п. О. Кленор, від 65 Відділу США п-і Теодозія Коверко, від 92 Відділу США п-і Леся Борщ.

Із промовою на тему праці й значних досягів 33 Відділу ООЧСУ виступав д. Григорій Добуш. Не було значнішої суспільно-громадської події, включно із встановленням пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, демонстрацій, національних збірок, свят та ін., в яких би не брали активної участі члени цього Відділу. „Члени ООЧСУ, — сказав діючий голова, — не змагаються за посади, як то дехто підшиптує, а за Українську Самостійну Соборну Державу“. Коротко промовляв власник готелю п. Микола Бойчук, який завжди йде, і то безінтересовно, нам назустріч при потребах. А „Гуцул з Бережан“, член ООЧСУ, розвеселив дружню громаду кількома гуморесками про сучасні обставини на полі деяких Союзів і партократії.

Праця Відділу була успішною, і ювілейний вечір також.

Ярослав Івахів, секретар.

го гніту, колоніального економічного визиску й державно-політичного поневолення. Росія намагається усіма методами й засобами знищити український народ, зокрема його провідну політичну й культурну верству.

Українська спільнота поза межами України — це органічна частина української нації, з чого випливають важливі обов'язки й завдання в допомозі українському народові й його боротьбі за самостійність.

Незважаючи на внутрішню зрізничокваність та відмінні погляди на окремі проблеми, будьмо з'єднані всюди й за всяких умов у виступах назовні. Поступаймо й діймо як державницька спільнота, свідома своїх позитивів і недотач, але завжди готова спільно працювати для української визвольної справи й добра української громади в Америці.

Український Народний Фонд існує від 1949 року, а висота влат до нього, згідно з постановами XII і XIII Конгресів УККА, становить:

а) працюючі особи не менше 25.00 дол.; б) особи на пенсії 15.00 дол.; в) студенти 5.00 дол.

Український Народний Фонд — це єдине джерело фінансових прибутків Українського Конгресового Комітету Америки й послаблення цього фонду нікому користі не принесе, хіба спричинить сповільнення праці УККА в здійснюванні намічених важливих завдань.

Висловлюючи ширю подяку всім платникам Національного Датку, закликаємо українську спільноту даліше активно підтримувати корисну працю УККА й включитися у збірку Народного Фонду, вплачуючи Національний Даток збірщикам, у Відділах УККА, або безпосередньо до Централі УККА.

Пам'ятаймо, що ніхто нам не допоможе, якщо не допоможемо собі самі. Наші успіхи в праці для добра поневоленого українського народу й української спільноти в ЗСА залежать насамперед від нашої жертвенности й спроможности забезпечити УККА потрібними на працю фондами.

Прізвища всіх платників будуть надруковані в Конгресових Вістях та українській пресі.

Усі пожертви на цілі УККА є звільнені від оподаткування.

ЕКЗЕКУТИВА

**УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ
АМЕРИКИ**

Вересень 1981 року.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“
Security Savings and Loan Assn.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В „Певності“ Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховуванні щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачуванні квартально.
 - В „Певності“ Ви одержуєте відсотки від відсотків.
 - В „Певності“ Ваші ощадності забезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
 - В „Певності“ Ви можете відкрити пенсійні конта, т. зв. IRA і Keogh, чеком конта та користати з першого депозиту пенсійних чеків.
 - В „Певності“ є до Вашої диспозиції різного рода шадничі Сертифікати.
 - В „Певності“ є вогнетривалі скриньки для переховування цінних речей.
- ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ —
НАИБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Я.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладника чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення

до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЯТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ“

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ
ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЙ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼%
ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

СТЕЖКИ У БЕЗОДНЮ

(Фейлетон)

Не від сьогодні, не від учора йде паперова нагінка на українських націоналістів на сторінках нашої так званої „демократичної преси“. Чого ця преса не закидала, в чім не обвинувачувала!

Колись, ще перед Другою світовою війною, наші угондві атакували націоналістів за „мрійництво“, за „нереальне думання“, за „поривання з мотыкою на сонце“, за „юнацький самообман“ і т. д. В період так званої „дівіщини“ велась гостра кампанія проти „тоталітаризму“, „диктатури“, „хвашизму“, „братовбивства“, „нетолерантності“, „блисучого відокремлення“, „шкідливих“ революційних метод боротьби, навіть за виссану з пальця „співпрацю з гітлеризмом“, ну й врешті проти захоплення „влади“ в таборах. Сьогодні ж різношерсті наші „демократи“ на чужині суціль наввипередки скачуть межі очі націоналістам, закидаючи їм, крім „тоталітаризму“, „диктатури“ і „хвашизму“, „набивання кишень“ зібраними від громадянства грішми на визвольний фонд і намагання „захоплювати під свою контролю“ різних громадських організацій та найвищих централей як, ось УККА, СКВУ, а навіть пришивають такі епітети як „банкрутство“, „забріханість“, „злочинність“, „примітивізм“, „підлість“ і т. д.

Уже, здається, й сухої нитки не знайдете на українських націоналістах від різної багнюки, помийок, нечистоти, облблювання та звичайної друкованої водички, що ними так щедро надуживають наші різношерсті псевдемократи, а перед ними веде Москва... Подекуди трактується націоналістів куди гірше від різних ступайків і поплентачів та явних яничар у підсовет. Україні, в СССР взагалі та у вільному світі. Здається, що вже й сам Всемогучий Творець світу не спроможний був би звести до купи з нашими націоналістами наших різних тих, що залюбки декларують себе демократами найчистішої води. Залишився хіба Бавнд-Брук.

Але в й стежки, і то дужд прості, до зговорення наших націоналістів із опонентами при умові, що націоналісти ними беззастережно попрямували б. В тому випадку зразу заслужили б з їх сторони признання, пошану, братню любов, великодушність. Ось ці стежки, стежинки й стежечки:

1) Припинити проповідувати революційні методи боротьби за самостійну Україну, а вхопитись за віру в еволюційність советського режиму до кращого. Учепитись реп'яхом за міжнароду політичну кон'юнктуру і визнати рішенням чинником за здобуття самостійності України чужу інтервенцію й допомогу, тобто повірити в „реалітети“.

2) Розпочати контакти з різними советськими висланиками за кордоном, культобмін, ручкання, цілування, ікроїдство, водкопиття і т. д.

3) Визнати правність переємності т. зв. „уряду УССР“ від УНР.

4) Занехаяти боротьбу за національні права україн-

ського народу, обмежуючись боротьбою за людські права в УССР і СССР взагалі.

5) Визнати за УЗП ГГ пріорітет в боротьбі за повалення большевицького режиму, а ген. П. Григоренка найвищим авторитетом у цьому.

6) Піти на беззастережну співпрацю з різними московськими „демократами“ та їх „обєдінєніями“.

7) Побігти з услугами до різних московських „континентів“ і „нових русских слов“.

8) Визнати українських марксистів і різного типу лєніністів за співпартнерів у боротьбі за не відомо яку Україну.

9) Слухати в усьому „демократичних батьків народу“ і передавати їм владу в УККА.

А даліше: не критикувати контроверсійних пояснень в „Енциклопедії Українознавства“ про „лєґітимність“ УССР та пояснень про СВУ і СУМ в Україні; визнати „Хрестоматію“ Малєра Федорєнка; викинути термін „советське“, а замінити його на „радянське“; не критикувати усунання букви „г“ з ужитку; переключитись на так зв. „київський правопис“, що зобов'язує в Україні: не реагувати, коли хтось буде доводити, що Україна і Київська Русь — це два різні поняття, і, нарешті, в усьому зійшовшись до купи з противниками українських націоналістів — пити з ними самогон, заїдати ковбасу і співа-ти: „Де ковбаса і чарка, там минеться сварка“ або „Де згода в сімействі...“

Оце була б ідилія тоді! І чорт з ним, що ці стежки, стежечки і стежинки завели б у безодню!

ЗІРНИК НА ПОШАНУ Г. КИТАСТОГО

На пошану довголітнього майстерного диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка — спершу в Києві, потім у Америці, вийшов збірник із статтями кількох музикологів, як В. Витвицького, М. Антоновича, О. Залеського й ін. Але в жодній статті нічого не сказано про диригентську майстерність Григорія Китастого — головний осєя його життя і праці.

ПРЕЗИДЕНТ УММАН ПРО НАЦІОНАЛЬНІ МОВИ

Проф. д-р Ярослав Рудницький виступив у Оттаві з протестом проти знехтування української, білоруської та ін. мов „СССР“ на офіційній канадійській мапі мов світу. Замість тих мов В-во Комісаріату мов подало... російську на увесь простір московської імперії. Д-р Я. Рудницький поставив вимогу зняти з продажу таку „наукову“ мапу.

ЗА МОСКОВСКИМ ДРОТОМ

Вітаутаса Скуоліс, нар. в ЗСА у 1929 р. від батьків литовського походження, затримало КГБ. Він переїхав із батьком у Литву, але бажав повернутися в Америку, як американський громадянин. Його засудили на 8 років тюрми і 5 літ заслання в СССР „за агітацією“...